

SZAKSZERVEZETI KÖZLÖNY

VI. ÉVF. 11. SZÁM

ÁRA 30 PENGŐ

BUDAPEST, 1945 NOVEMBER 1

ORSZÁGOS VÁLASZTÁSOK ELŐTT

Rákosi Mátyás:

Szakasits Árpád:

A dolgozó magyar nép teljes erővel készül a november 4-i választásokra. Elsősorban áll ez Nagy-Budapest népére, amely igyekszik az október 7-i választások eredményeit kiértékelni és belőlük olyan tanulságokat levonni, amelyek az országgyűlési választásokon felhasználhatók.

A két munkáspárt közös listája Nagy-Budapestben 400.000 szavazatot kapott. Körülbelül annyit, mint amennyi szavazó a Horthy-rendszer idején egyáltalán az urnák elé járult. Ebben a 400.000 szavazatban benne volt Nagy-Budapest férfilakosságának 60%-a. A szavazatok kerületenkénti megoszlása mutatja, hogy ez a 60% elsősorban a szervezett munkásságból került ki. Minden túlzás nélkül megállapítható, hogy azok, akik az élen jártak fővárosunk talpraállításában, akik a villamosokon, a vasúton, az üzemek megindításánál a rohammunkát végezték, szíval fővárosunk legértékesebb és legaktívabb elemei, túlnyomó többségükben a munkáspártokra szavaztak.

A dolgozók egységlistája ellen a nők többsége szavazott. Itt van az a pont, ahol feltétlenül változtatni kell az országos választásokig. Semmi kétség, hogy az élelmiszerhiány, melyet fokoztak azok, akik a gazdasági zűrzavarra spekulálnak, valamint a pénzromlás döntő szerepet játszott a női szavazatok kialakulásában. A dolgozók egységlistájának ellenfelei a gazdasági nehézségekért a munkáspártokra háritották a felelősséget és a női szavazók jórésze hitelt adott ennek a beállításnak. A mi feladatunk most, a választások előtt, — többek között — hogy a női szavazóknak megmagyarázzuk, hogy minden nyomorúságért és nélkülözésért a reakció a felelős, a régi rend, amely reánk hozta a háborút, az éhséget. A nők meggyerése nemcsak Budapesten, de szinte az országban a valóban demokratikus pártok döntő feladata. Ha ez sikerül, úgy az országos választások meg fogják mutatni, hogy Nagy-Budapest lakosságának többsége újra a két munkáspárt mögé áll.

De nemcsak a női szavazókra spekulálnak azok, akik az élelmiszernehézségek és a pénzromlás tudatos fokozásával alá akarják ásni fiatal demokráciánk gazdasági alapjait. Terveik sokkal messzebbmenőek. Meg akarják rendíteni a szervezett munkásság erejét. Azt akarják, hogy a szervezett munkásság körében elkedvetlenedés, közömbösség és csüggedés jöjjön létre, hogy megint a dolgozóknak saját erejükbe vetett hite. Egyszóval, hogy megzavarják a magyar demokrácia legkövetkezetesebb híveinek tisztánlátását. Ebben a zavarban szeretnének azután halászni.

Nagy-Budapest választott. Ennek a választásnak az emléke nem egyhamar megy feledésbe. Tanulságos választás volt! És kell, is, hogy a munkásosztály tanuljon belőle. Kell. Mindenekelőtt azt kell megtanulnia, hogy egyedül és kizárólag csak önmagára számíthat. Senki másra! És éppen ezért neki kell látnia, hogy a munkásosztály egészét, minden rétegét és minden korosztályát, férfiját és nőjét öntudatosná nevelje. Ez nem megy máról-holnapra és nem is várhatunk dolgaink elvégzésével addig, amíg az egész munkásosztály, annak minden egyes tagja történelmi rendeltetésének tudatára emelkedik. Kétségtelen azonban, hogy mégis olyan gárdát kell nevelnünk, amely méltóan kifejezi a munkásosztály társadalmi jelentőségét és hivatását, s amely szellemileg és akaratilag képes érvényt szerezni a munkásosztály valószínű érdekeinek.

Nyilván mind a két munkáspárt vezetői tisztán látják, hogy milyen feladatokat kell megoldaniuk. Ezek között nem áll utolsó sorban a két munkáspártba beáramlott új tömegek politikai nevelése. A Magyar Kommunista Párt az úgynevezett baloldali elhajlókkal küzdök és azokkal az elemekkel, amelyeket az ár sodrása vitt oda. A Szociáldemokrata Párt viszont a kispolgári beütésekkel bajlódik. A szelektálásra még nem volt idő s a nevelés feladatai elől is sürgősen teendők vitték el az időt.

Kétség nem férhet hozzá, hogy a közös lista helyes volt. Állítom ezt annak ellenére, hogy nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Ha mégis hullámai máig sem simultak el, úgy annak oka a főnti megállapításokban leli magyarázatát. Amíg a munkáspártoknak nemcsak tulajdon tömegeire, hanem más társadalmi rétegekre is tekintettel kell lenniük, addig mindig számítaniuk kell ilyen meglepetésekre. A kispolgár semmiesetre sem megbízható politikai alany. A hangulatai, az érzelmei után megy, ködös frázisok csábitásának inkább engedelmeskedik, mint a józan észnek.

Ha figyelmesen megvizsgáljuk a választási statisztikát, nyomban kitűnik, hogy a kispolgári kerületek és körzetek szolgáltatták a legtöbb kizárda-szavazatot. A munkáskerületekben a közös lista győzött, de itt is azok a körzetek rontották meg a győzelem arányát, amelyekben tömegesebben élnek a kispolgárok, tisztviselők, közalkalmazottak. Sőt! Azt tapasztaltuk, hogy a zsidók közül

A szervezett munkásságnak, elsősorban a szak-szervezeteknek, ezért ma inkább, mint valaha, részen kell lenniük és nem szabad megengedniük, hogy a kétség és csüggedés beszívárognon soraik közé. Minden eszközzel ápolni kell és ébrentartani azt a szellemet, amely tudja, hogy a dolgozók legnagyobb fegyvere az önbizalom, a saját szerveztségükbe és ügyük igazába vetett hit.

A két munkáspárt ezen a választáson külön listával indul. »Külön menetelünk, de együtt szüntetünk le a reakcióra«, ez most a magyar szervezett munkásság jelszava. A Magyar Kommunista Párt, melyre a régi rend minden híve, épp most, a választások előtt, összpontosítja dühét és gyűlöletét, a legnagyobb figyelemmel lesz arra, hogy az részséges, jóviszony a szociáldemokrata testvérpárttal változatlanul fennmaradjon, sőt megerősödjék. Most, amikor a reakció merészebbé vált, inkább szükséges, mint valaha, hogy a magyar demokrácia két tartópillére, a két munkáspárt vállvetve harcoljon, a demokrácia megerősítésében. De harcoljon érte a magyar dolgozó nép is és adja szavazatát november 4-én oda, ahol a demokrácia és a népi erők leghűbb, legelszántabb védői állnak.

is sokan adták szavazatukat a Kisgazdapártra, noha a Vörös Hadsereg véráldozata és a munkáspártok küzdelme nélkül még ennyien sem szabadulhattak volna meg a gázkamrák poklától.

A munkásosztály tehát arra kell törekedjék, hogy egymaga is elnyerhesse a többséget. Evégből szigorú rendet kell tartania tulajdon portáján. Azt semmiesetre sem engedheti meg, hogy a két munkáspárt akárcsak a legesekeleyebb mértékben is szembe kerüljön egymással. A két munkáspártnak viszont az a kötelessége, hogy a munkásosztály legjobbjait gyűjtse össze és ezek a lehető legjobb képében részesüljenek és a legjobb barátságban és megértésben éljenek egymással. Ez mind a két pártnak megadja a szilárdságot és a lehető legteljesebb biztonságot. A két munkáspárt bizalomteljes, szoros együttműködése azután önmagában is hatalmas politikai nevelőerőt jelent s ez bizonyára nem téveszti el majd hatását a többi, dolgozó társadalmi rétegre sem.

Az országos választásokon a két párt külön megy. Ennek a választásnak is meglesznek a maga tanulságai. Egy azonban bizonyos: a külön lista sem jelentheti a két párt bizalomteljes viszonyának akárcsak a meglazulását is.

NEMZETKÖZI SZOLIDARITÁS

A párisi szakszervezeti világkongresszus befejezésével a világ szabadságszerető országainak szakszervezeti küldöttei a következő újabb üdvözlő soraikat küldték a szervezett magyar dolgozóknak:

FRANCIAORSZAG

A CGT köszönti a fasiszta klikktől megszabadult magyar munkásokat, akik a hitlerizmus leveréséért folytatott harcban való részvétel után újjáépítik országukat, függetlenségben és szabadságban.

Benoit Frauchon

NAGYBRITANNIA

Szívbőljövő testvéri üdvözlémet küldöm a magyar elvtársaknak, akiknek felszabadulásuk révén végre módjukban van újjászervezni szakszervezeti mozgalmukat és bebizonyítani hitüket a munkásosztály szolidaritásában.

Éljen a magyar szakszervezeti mozgalom, éljen a szakszervezeti világszövetség.

E. S. Stoker

INDIA

Az indiai összszakszervezetek kongresszusa kötelékébe tartozó hatmillió indiai munkás köszönti az új magyar demokráciát és a demokrácia első vonalában küzdő magyar munkásokat. Mi, indiai munkások, az angol imperializmus alóli felszabadulásunkért, nemzeti függetlenségünkért és a demokratikus jogokért folytatott harcunk közben együtt küzdünk veletek a világbéke megvalósításáért és minden nép szabadságáért.

S. A. Dange

ARABIA

Az arab szakszervezeti kongresszus és az arab szakszervezeti szövetség tagjai baráti üdvözléteket küldik a magyar munkásoknak és remélik, hogy a

kásoknak és remélik, hogy a náciuralomtól és a feudális nagybirtokos arisztokráciától nemrég megszabadított Magyarországon dolgozó újjáépítik hazájukat és demokratikus alapokon megteremtik a szabad és boldog Magyarországot. Reméljük, hogy az arab és magyar szakszervezetek a jövőben is együttműködnek a munkásság világkonferenciáin.

B. Farah
M. Amr

PANAMA

Panama köztársaság és a panamai Szakszervezeti Szövetség nevében öszinte és testvéri üdvözléteket küldöm a magyar elvtársaknak.

Aristides Wilson P.

BRIT-GUINEA

Brit-Guinea munkásai köszöntik a magyar dolgozókat és boldogok, hogy együttműködhetnek az új Szakszervezeti Világszövetségben. Köztudomású, hogy a magyar dolgozók előtt nagy feladatok állanak, de semmi kétség sem férhet ahhoz, hogy ezt a feladatot teljesíteni is fogják. Éljen az egység és szabadság!

S. J. M. Subbaud

NYUGAT-AFRIKA

Köszöntelek benneteket és mély szívbeljövő testvéri üdvözléteket küldöm nektek. Haladjunk együtt előre: erősítsük szolidaritásunkat és egységünket és ne engedjük soha többé, hogy az imperialista kapitalizmus újra háborús katasztrófába taszítsa a világot.

Joe S. Annan

SZAKSZERVEZETI KÖZLÖNY

Fotóosztályunk

a régi helyen változatlan minőségben az Ön rendelkezésére áll.
Igazolványképek gyorsan készülnek.

IVATCSARNOK
VR. B ÁKÓCZI-ÚT 70-76
7424-333

GAZDASÁGI REAKCIÓ ÉS AZ ÜZEMI BIZOTTSÁGOK

Ha az utóbbi hetek gazdasági eseményeit figyelemmel kísérjük, nem nehéz felismerni, hogy a reakció a demokrácia ellen indított támadásait gazdasági térre igyekszik átvinni. Arra számít, hogy ha sikerül növelni a gazdasági zűrzavart és sikerül a tapasztalatlan tömegekben azt a tévhitet élesíteni, hogy a gazdasági bajok szoros kapcsolatban állnak a demokráciával, akkor oldalról veheti be a demokrácia várát, mellyel szemben frontális támadásra még nem merészkedik.

Az üzemek munkásai, a dolgozó tömegek a mindennapi kenyér, a lét elemi szükségleteinek megszerzésével vannak elfoglalva. A dolgozók azt látják, hogy az egyre sűrűbben bekövetkező béremelések mellett egyre jobban távolodnak attól a lehetőségtől, hogy becsületes munkájukkal biztosítsák maguk és családjuk szűkös megélhetését.

A fiatal demokrácia gazdasági rendje óriási nehézségekkel küzd. A javaitól megfosztott, termelőlétezésében súlyosan bénított ország gazdasági vezetői tudják, hogy csak

az irányított termelés és elosztás, a kötött gazdálkodás teheti lehetővé, hogy a kevés élelemből ne csak a gazdagnak, a konjunktúrát kihasználó élelmeknek jusson, hanem a dolgozóknak is.

De a kötött gazdálkodás jól működő államapparátust kíván, kötelességtudó hivatalnokokat, megkönyezhetetlen tisztviselőket, tehetséges szervezőket. Az új állami apparátus gépezete még akadozik, a kiadott rendelkezések túlnyomó része nem megy át az életbe, mert túlsokan maradtak benn az államapparátusban azok közül, akik ellenségesen állnak szemben a demokráciával, akik a produktív munka helyett homokot szórnak a fogaskerek közé és a kisszámú új tisztviselőrétegben is akadnak olyanok, akik szaktudás és megbízhatóság tekintetében nem váltották be a hozzájuk fűzött várakozásokat.

Ilyen körülmények között könnyű sikerre számíthat a gazdasági reakciónak az a mesterkedése, hogy holtvágányra terelje a kötött gazdálkodás bevezetésére irányuló erőfeszítéseket, megakadályozza a rendelkezések átültetését az életbe és ebben a felemás rendszerben a nehézségeket, a nyomort, a szervezési hibákból eredő bizonytalanságot megnyergelve, óriási konjunkturális nyereségeket vágyjon zsebre és a maga által felidézett gazdasági zűrzavarból a demokrácia ellen politikai pecsenyét süssön.

A reakciónak ez a mesterkedése nem hagyta érintetlenül az üzemi bizottságokat sem. Az üzemi bizottságok figyelmét egyre jobban az ellátási gondok kötik le, szemük befelé néz, erőiket a legégetőbb feladatra: az élelembeszerezésre, az ellátásra koncentrálják.

Egyre jobban elmosódik az üzemi bizottságoknak az a szerepe, hogy az összdolgozók érdekképviselői sejtjeként — az üzemekbe beágyazva — a dolgozó osztályok közösségi érdekeit képviseljék.

A gazdasági reakció, a nagytőke kielégíthetetlen profitvágya új taktikához folyamodik: törvényellenes üzemlelhez segítségül hívja az üzemi bizottságokat és felajánlja a munkáságnak, hogy ha szemetelnynak törvénysértései felett és megengedik, hogy rájuk hivatkozzon, ha netán lesújt rá a

törvény keze, akkor részelteti őket abból a külön profitból, melyre a rendelkezések kijátszása következtében szert tesz. Hogy milyen arányú a részletetés, most nem is fontos, hogy a tőke 80 százalékot rak-e zsebre és 20 százalékot juttat természetbeni ellátásként a munkáságnak vagy ennél kedvezőbb, vagy kedvezőtlenebb az arány, ez közömbös. A hangsúly azon van, hogy az éhezést és nyomort kihasználva, korrumpálni kívánják azokat, akik nem állnak szilárdan a lábukon, hogy

sok üzemi bizottság akad, amelyik elnézi, hogy a termelés jelentékeny része fekete utakra fut.

hatósági áron jóformán semmit, de fekete áron mindent lehet kapni, hogy a gazdasági életben ma is csak egész szűk terület van, ahol a legalitás érvényesül és a fekete piac minden hatósági erőfeszítés ellenére nem szűkül, hanem tágul.

Kétségtelen, hogy mindaddig, amíg a hatóság nem tudja megszervezni az ellátást, az üzemek munkásságának úgy kell segítenie magán, ahogy tud.

De vigyázzon az üzemi bizottság arra, hogy a vállalkozó részéről gyakran túl nagy előzékenységgel feléje nyúló segítő szándék ne legyen takarékosan üzemek számára, melyek végeredményükben a dolgozó tömegek gazdasági nyomorára vezetnek.

A dolgozó tömegek tudják, hogy életszintjüket csak az újjáépítésen keresztül megnövelt termelés emelheti. De a konjunkturális haszonra számító szűk réteg is tudja, hogy számukra a termelés pangása és a csekély készletek fekete utakon való forgalombahozatala sohasem élvezett haszonlehetőségeket biztosít, mert a kereslet és kínálat megbombolt egyensúlyában máról-holnapra lehet olyan vágyonokat keresni, melyeknek megszerzése normális termelőmunkával csak évek megfeszített munkája árán lehetséges.

Az üzemi bizottságoknak nemcsak befelé, hanem kifelé is nézniük kell.

Az üzemi bizottságok nemcsak annak az üzemnek a dolgozóit képviselik, melyekben működnek, hanem a magyar társadalom valamennyi dolgozójáét.

Amikor a textilgyári üzemi bizottság ellenőrzi, hogy a gyár termelése nem fut-e fekete utakra, akkor védi a paraszt érdekét, kinek nem kell uzsoraáron cserélnie termékét és védi a hídépítő munkás érdekét, kinek azáltal lesz kenyere, ha a falu és város egymásközi forgalmában a textiláru legalis úton változik át kenyérré. Így kapcsolódnak az egyes üzemek üzemi bizottságai egymáshoz, így fogja össze minden egyes szakszervezet a szakmai termelést és forgalmat és így jut el az egyes vállalatokhoz a dolgozók gazdaságpolitikai befolyása, hogy az üzemekben semmi olyan ne történhessék, ami a dolgozók jogos érdekeivel ellentétes.

Dr. Antos István

Baba
bőrét — VASENOL védi!

Kell-e mozgó bérskála?

Alig fél hónapja, hogy a Szaktanács írásban a miniszterelnökhöz fordult a dolgozók ellátása ügyében. A Szaktanács levelében leszögezte, hogy átmeneti intézkedés gyanánt a mozgó bérskála bevezetését tartja szükségesnek. Ezen álláspontját azóta sem változtatta meg. Ennek oka az, hogy nem szüntek meg azok a körülmények, melyek szükségessé tették e kérdésnek felvetését és melyek követelik e kérdés megoldását.

A minisztertanács elfogadta a mozgó bérskála bevezetését. Meg is alakult egy bizottság, melynek feladata az lenne, hogy a mozgó bérskálát kidolgozza, mégpedig haladéktalanul. De a mai napig ez a kérdés még megoldatlan és a legutóbbi 100%-os béremeléssel elődázódott a döntés. A halasztás természetesen nem megoldás.

Kétségtelen, hogy a kérdés elég bonyolult. De hibáznánk, ha azt hinnők, hogy a halogatás oka csupán a kérdés bonyolultságában van. Közrejátszik ebben némi bizonytalanság: valóban kell-e mozgó bérskála: nem lenne-e célszerűbb ezt elkerülni. Ha például véget vetnénk az inflációnak: akkor semmi szükség mozgó bérskálára. Helyes az, hogy az infláció megszüntetése: központi kérdés. De nem helyes az, hogy az infláció elleni harcot szembeállítjuk a mozgó bérskála

követelésével. Ha az államháztartást rendbehozzák és az inflációt megszüntetik, akkor a mozgó bérskála azonnal rögzített bérskálára változik át. De ma a pénz romlik és a spekuláció milliárdokat keres azon, hogy a bérek emelkedése mindig elmarad az árak emelkedésétől. Ez a körülmény csak ösztönzi a spekuláló milliomosokat az árfelhajtásra. Ha van valami, ami a jelen körülmények között fékezheti a nagytőke árfelhajtó mesterkedéseit, úgy ezekhez tartozik a mozgó bérskála. Minél tovább halogatjuk ennek — mint átmeneti intézkedésnek — a bevezetését, annál tovább és annál többet keresnek a milliomosok, az árak és bérek között folyton előálló különbsézből. A kérdés megoldásának halogatása azzal jár, hogy egységes bérpolitika lehetetlenné válik, mert ez szakmánként, sőt egyre inkább már üzemenként

is felborul. Nem lehet a munkásokat vég nélkül arra bírni, hogy bérköveteléseikkel sántikáljanak az árak rohamos emelkedése mögött.

Természetesen a mozgó bérskála nem gyökeres megoldás és hatástalanná válhat, ha nem párosul gyökeres intézkedésekkel. Ez pedig a kötött gazdálkodás kiszélesítése, a termékelosztás megszervezése. Úgy, hogy valóban biztosítva legyen a dolgozók minimális ellátása. Ilyenirányú nyilatkozatokban nem volt hiány és még talán határozatokban sem, de hiány volt a szervező tevékenységben. S ha ezen a hiányon nem segítenek, vízbe esnek nemcsak a rossz, de még a jó határozatok is.

Ma nemcsak a központosított ellátás, de még a központi ellenőrzés is igen hiányos. Jóformán alig van. Holott ilyen ellenőrzés nélkül a mai helyzetben kötött gazdálkodást kiszélesíteni, szervezett ellátást biztosítani nem lehet.

Másfélmillió embert érint az új üzemi ellátás

Az üzemi ellátás kérdése elsőszámú problémája lett az ipari termelés folytonossága biztosításának. Mindaddig, míg az ipari munkásság az állandóan rohamosan növekvő árakon képtelen bevásárolni legfontosabb létfenntartási cikkeket, a bányászati és ipari üzemek termelését csak oly módon lehet biztosítani, ha a dolgozókat intézményesen látják el ezen cikkekkal. De ebben a kérdésben tovább kell mennünk. Nem elégséges az, ha csupán a dolgozók részesülnek az üzemi ellátásban, mert ezzel még nincs megoldva a munkások családtagjainak ellátása. Az üzemi ellátásnak tehát magába kell foglalnia a munkásság mellett a családtagok ellátását is. A dolgozóknak ezt az álláspontját a kormány elfogadta és Rónai Sándor elvtárs közellátási miniszter úgy rendelkezett, hogy az üzemi ellátásban részesülő dolgozók mellett a hozzátartozókat is össze kell írni.

Az üzemi ellátás kétirányú. Minden nagyobb üzem konyhát tart fenn, elsősorban tehát ezek részére kell az élelmiszereket biztosítani. Az üzemi ellátás másik vonala a fejadagszerű ellátás, amikor a dolgozó munkásokon kívül a családtagok is megkapják fejadagjukat. A mi-

nisztérium üzemi ellátási osztálya Nagy-Budapesten kívül a borsódi, tatai, salgótarjáni, pécsi szénmedence és iparvidék üzeleinek ellátását szervezi. A bányák, az ipari üzemek, a közlekedési vállalatok, a honvédség, rendőrség, népjóléti intézmények, kórházak ellátására külön csoportok alakultak.

Az összeírási munkát megnehezíti az, hogy igen sok üzem még mindig nem szolgáltatja be a szükséges adatokat. Az eddigiek alapján már is látszik, hogy a közellátási minisztériumnak több mint félmillió különellátásban részesülő dolgozóról és közel egymillió családtagról kell gondoskodnia. A legfontosabb négy élelmiszerből a másfélmillió ember részére a következő mennyiségek szükségesek havonként: 1400 vagón gabona, 1500 vagón burgonya, 200 vagón hűvelyes és 700.000 liter olaj.

A közellátásügyi minisztérium a fenti hatalmas mennyiségű élelmicikket igen nagy nehézségek közepette tudja csak biztosítani, de minden lehető módon oda kíván hatni, hogy az üzemi ellátás kérdésében végre is nyugvó pontot tudjon elérni. Ez nemcsak a munkásság általános érdeke, hanem egyben az ország elsőrendű érdeke is.

**ŐSZI
VÁSÁR**

OKT. 30 -
NOV. 11.

DÓZSA GYÖRGY-ÚT
és THNÖKÖLY-ÚT SÁRK

Nyitva november 11-ig
naponta reggel 9-től d. u. 5-ig.

Kedvezményes jegyek 240 P-ért

Kaphatók a szakszervezetek,
a beszerzési csoportok
és a jegyirodák útján.

A felmondási idő és végkielégítés újabb szabályozása

A szervezett ipari munkásság évtizedeken keresztül folytatott céltudatos küzdelmeinek egyik korszakalkotó eredményét jelenti az a kormányrendelet, amely *»a szolgálati viszony egyes kérdéseinek szabályozása tárgyában«* címen jelent meg.

A minisztertanács által elfogadott kormányrendeletnek ez a száraz jogászai megjelölése nem is sejteti, hogy a magyar dolgozók százezres tömegeit közvetlenül érintő mennyire fontos rendelkezésekről van ebben szó, éppen ezért közérdek, hogy ennek a kormányrendeletnek az intézkedései minél szélesebb körben ismertté váljanak.

Ez a rendelet végre véget vet annak a szegényteljes állapotnak, hogy a gyári munkarendek majdnem kivétel nélkül a következő rendelkezést tartalmazhatták: »a munkáltató jogosult a munkaviszonyt bármikor minden indoklás nélkül azonnali hatályú felmondással felbontani«.

A gyári munkarendeknek ez az intézkedése azt jelentette, hogy a munkáltatók bármikor, egyik napról a másikra, sőt egyik óráról a másikra, minden kárpótlás nélkül, felmondási idő nélkül elküldhették bármelyik munkásukat. Az 1884:XVII. tc.-ben foglalt régi ipartörvény 92. §-a ugyan akkép rendelkezett, hogy az iparossegédek, illetve ipari munkások felmondási ideje általában 15 nap, azonban ezalól másféle megegyezési lehetőséget is fenntartott, különösen a munkarendek számára, amelyeknek tartalmát a tényleges gyakorlat szerint a munkáltató idáig szabad tetszése szerint állapíthatta meg. Minden dolgozó, aki gyárban volt alkalmazva, nagyon jól tudja, hogy a vállalatok ugyancsak éltek is ezzel a jogukkal és a gyakorlatban a gyári munkások nagy tömegei semmiféle felmondási időhöz való jogot sem élveztek: *máról holnapra kenyértelenné válhattak.* A megbukott rendszernek nem volt szívügye az ipari termelés legfontosabb tényezőjének: a munkástömegeknek a szociális védelme.

Ez a helyzet régóta tarthatatlan volt, hiszen még a szomszédos államok is méltányosabban rendezték a munkások felmondási jogát, mint Magyarország és az egész fasiszta rendszernek kellett eltűnnie, hogy ezt az égető problémát a demokratikus kormányzat korszerűen rendezhesse, ami most megtörtént.

A felmondási jog rendezésével együtt nyert méltányos szabályozást

a munkások végkielégítésének most már törvényben biztosított joga is,

amiben idáig nálunk a munkásoknak szintén nem volt részük, csupán a magánalkalmazottaknak.

Az új rendelet harmadik lényeges intézkedése, amely a terhes és fiatal anyák, valamint általában a házasságot kötő női munkavállalók különleges védelmét biztosítja.

A felmondás tekintetében az új rendelet egyfelől *egybefoglalja* a jelenleg számtalan törvényben és rendeletben szétszórótt intézkedéseket, amely alkalmas arra, hogy a munkások és alkalmazottak e téren biztosított jogait *könnyen áttekinthetik*, másfelől munkajogunknak *legelmaradottabb* kérdéseit rendezte a korszerű követelményeknek megfelelően.

Az új rendelet a magángazdálkodás egész területén szolgálati viszonyban álló valamennyi munkavállalóra kiterjed, kivéve a tanoncokat (akiknek helyzetét a készülő új tanonctörvény fogja korszerű módon rendezni), a mezőgazdasági és erdei termelés, az állattenyésztés, a halászat, a kert- és

szőlőművelés, a selyemtermelés és a méhészet körében alkalmazott munkavállalókat, a közforgalmú vasutak alkalmazottait, akikről külön törvények rendelkeznek, továbbá a házfelügyelőket és segédházfelügyelőket.

Minden más magánalkalmazott: *munkás, tisztviselő és szellemi alkalmazott* felmondási és végkielégítési jogát az új rendelet szabályozza, amelynek legfontosabb intézkedései a következők:

Valamennyi munkásra és magánalkalmazottira vonatkozóan a *próbaidő, felmondás, felmondási járandóság és végkielégítés* tekintetében azonos szabályok lesznek érvényben, tehát a fizikai munkásokat hátránnyal sújtó eddigi állapot megszűnik és ezzel az új rendelet

ezen a téren is ledönti a testi és szellemi munkavállalók közé épített válaszfalakat.

A rendeletben foglalt szabályoktól a felek még külön megállapodással sem térhetnek el.

A törvényes felmondási idő *legkisebb tartama 15 nap*, tehát megszűnik a gyári munkarendeknek az a rendelkezése, hogy a munkások bármikor azonnal elbocsáthatók. 15 napi felmondás nélkül senkit munkahelyéről elküldeni nem lehet. *Két évi szolgálat után ez a felmondási idő hat hétre, 10 évi szolgálat után pedig három hónapra* emelkedik minden munkavállalónál.

Ha a munkavállaló szellemi munkát végez (tisztviselő, vagy kereskedősegéd), valamint ha *fontosabb teendőkkel megbízott testi munkás*, akkor a legkisebb felmondási ideje *hat hét*, ami *kétévi szolgálat után három hónapra, 10 évi szolgálat után pedig hat hónapra* emelkedik.

A *fontosabb teendőkkel megbízott tisztviselő* felmondási ideje *három hónap, kétévi szolgálat után hat hónap*. A vezetőállást betöltő munkavállaló szolgálati ideje csak *hathónapi* felmondással szüntethető meg, de ha a munkáltató vállalata a nagyüzemek közé tartozik és a munkavállaló az egész vállalatra vagy annak valamely önálló ágára kiterjedő vezető és irányító munkakörrel van felruházva, a törvényes felmondási idő egy esztendő.

Az üzletvezetőt, a rendszerint legalább 10 munkavállalót vagy hat szakmunkás munkáját irányító előmunkást, művezetőt, malomvezetőt (főmolnárt), építési művezetőt (főpallért), valamint a rendszerint legalább öt munkavállaló munkáját irányító gépész⁺ fontosabb teendőkkel megbízott alkalmazottnak kell tekinteni.

Szolgálati idő tekintetében azt a teljes időt kell számításba venni, amit a munkavállaló a felmondás közléséig *measzakítás nélkül* a munkáltató szolgálatában töltött.

A szolgálati időhöz hozzá kell számítani az ugyanannál a munkáltatónál eltöltött tanidőt, gyakornoki és próbaidőt is.

Ez a rendelkezés *jelentős kedvezmény* a munkavállalóknak, mert idáig a tanidőt és gyakornoki időt nem lehetett beszámítani. Az egy évnél rövidebb ideig tartó megszakítás esetében a megszakítás előtt és után eltöltött szolgálati időt *egybe kell számítani*. Üzletutódlás esetében mind az előd, mind pedig az utód szolgálatában eltöltött időt *együttesen* kell számítani.

A törvényes felmondási idő szempontjából az a *munkakör irányadó*, amelyet a munkavállaló a felmondás időpontjában ellátni köteles.

A testi munkát végző munkavállalók közül

fontosabb teendők ellátásával megbízottnak azt kell tekinteni, aki rendszerint legalább *hat szakmunkásból álló csoport munkáját felelős*. Külön előnyt jelent, hogy a kollektív szerződés a fontosabb teendők ellátásával megbízott munkavállalók körét *ettől eltérően* is meghatározhatja.

A szolgálati viszony felmondása csak a munkabér, vagy fizetés időszakának utolsó napjára, — hatheti vagy hat hetet meghaladó felmondási idő esetében pedig csak a hónap utolsó napjára szólhat. A szellemi munkát végző munkavállaló és a kereskedősegéd szolgálati viszonyát továbbra is csak *előzetes írásbeli felmondással* lehet megszüntetni.

A felmondási járandóság kiszámításánál a felmondási idő alatt járó illetmény (bér) összegén felül számításba kell venni a munkáltatótól a szolgálati viszonyból folyó bármilyen címen járó és rendszeresen folyósított egyéb juttatások arányos részét is.

A *dolgozó nők védelme érdekében* a rendelet szerint a munkáltató a munkavállaló nő házasságkötésétől számított hat hónap alatt, továbbá terhessége alatt a hatodik hónaptól kezdve, végül a szülést követő hat hónap alatt a szolgálati viszonyt a törvényes felmondási idő megtartásával is csak *indokoltan* mondhatja fel. Indokolt felmondásnak is azonban csak abban az esetben van helye, ha a szolgálati viszony fenntartása a munkáltatóra nézve a rendeletben megállapított körülmények következtében megszüntethető.

Korszakot jelentő rendelkezéseket tartalmaz a rendelet a munkásoknak végkielégítési jog tekintetében is, amely idáig csak az ipari tisztviselőknek, kereskedősegédeknek és művezetőknek járt.

Ezentúl a végkielégítés a munkavállalók valamennyi csoportját megilleti.

A testi munkát végző munkavállaló *10 évi*, a szellemi munkát végző, valamint a fontosabb teendőkkel

megbízott testmunkát végző munkavállaló *5 évi* szolgálat után megszerzi a végkielégítésre irányuló jogot, amely a munkavállaló halála esetén az özvegyet és a gyermekeket is megilleti. A végkielégítés összege a szolgálati idő minden három hónapja után egyhavi fizetés, de ha a szolgálati idő a 15 évet eléri, a munkavállalót a végkielégítés kétszerese illeti meg. Nyugdíjfizetés esetén a munkáltató általában szabadul a végkielégítési kötelezettség alól, ha azonban a munkavállaló is hozzájárult a vállalat nyugdíjalapjához, a végkielégítés felét neki vagy özvegye számára ki kell fizetni.

A szolgálati lakás kiürítésére a munkavállalónak, vagy hátramaradtjainak méltányos határidőt kell engedni.

A munkáltató csődje, vagy kényszeregyessége esetében a munkavállaló járandóságai *kedvezményes elbírálás* alá esnek, vagyis elsősorban ezt kell kielégíteni, amire eddig ugyancsak nem volt törvényes intézkedés.

A próbaidőt csak írásos megállapodásban lehet kikötni és az csak a kikötött idő után szüntethető meg. A próbaidő leghosszabb tartama testi munkát végző munkavállalónál 8 nap, szellemi munkát végző munkavállalónál és a fontosabb teendőkkel megbízott testi munkát végző munkavállalónál egy hónap, a fontosabb teendők ellátásával megbízott tisztviselőknél két hónap.

Ezek a fontosabb pontjai ennek az új rendeletnek, amely korszerű, átfogó szabályozásával, a szociális követelmények messzemenő érvényesítésével *jelentős lépés a magyar munkajog terén* az új, demokratikus és szociális Magyarország felépítése felé. A cselekvő szociálpolitika egyik nagy eredménye ez a rendelet: korszerűen szabályoztuk a munkástömegek felmondási és végkielégítési jogát, amely előmozdítja a munkahelyek állandóvátételét és nagyobb biztonságot jelent a dolgozók számára az élet terheinek könnyebb elviselésére.

Szakasits Antal

Az Új Szó jubileuma

Október 26-án múlt egy éve, hogy az Új Szó első száma megjelent. Ezen a napon a magyar politikai élet vezetői összegyűltek a Vörös Hadsereg házában, hogy megünnepeljék a Szovjetunió barátságának közvetlen bizonyítékát: az Új Szó egyéves fennállását.

A Szovjetunió a harcok tüzeiben sem tévesztette össze a magyar nép ellenségeit a magyar néppel és már a magyarországi harcok közben megjelentek az Új Szó első számai, ugyanazokért a célokért harcolva, mint a Vörös Hadsereg; az igazi szabadságért. Csak az a hadsereg tarthatta fontosnak, hogy az ellenség népe számára ujságot adjon ki, amelyiket Sztálin generálisszimusz azzal a jelszóval küldött Magyarországra: »Harcoljatok legjobb tudástok szerint, de ne felejtsetek, hogy azok, akikkel ma szemben álltok, ma ugyan ellenségek, de holnap Rákóczi, Petőfi, Kossuth népe.«

Boldogan olvastuk az Új Szóban egy évvel ezelőtt, — amit remélni is alig mertünk a Szovjetunió és a szomszédos népek ellen elkövetett annyi gázított után — hogy a Szovjetunió ugyanúgy bízik a magyar nép őszinte szabadságszeretetében, a magyar demokrácia erejében, mint mi szervezett munkások.

De az Új Szó több volt számunkra, mint baráti gesztus. Segítőtársunk volt. Az Új Szó cikkei oszlatták el azt a ködöt és semmisítették meg azokat a rágalmatokat, melyek megakadályozták a magyar munkásságot, hogy megismerje a Szovjetunió dolgozóinak munkáját és életét. Mellettünk állt a reakció elleni harcban is. Hasábjain keresztül éreztük a szovjet munkásság és parasztság szolidaritását a magyar dolgozókkal.

Az egyéves évforduló alkalmából a magyar szakszervezetek melegen köszöntik az Új Szó-t. Köszöntjük rajta keresztül a Vörös Hadsereg hős katonáit és testvéri üdvözlétünket küldjük a Szovjetunió minden dolgozójainak.

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal újra megkezdi működését

A genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatal első ülésére, amelyet Párisban tartanak meg, Magyarország delegáltjait is meghívta. A magyar kormány a meghívás alapján érintkezésbe lépett azokkal a tényezőkkel, amelyek a múltban is delegáltakat küldtek ki az ülésekre. A Magyar Szakszervezeti Tanács részéről Kisházi Ödön elvtárs, a Szakszervezeti Tanács elnöke, a Magyar Gyáripari érdekeltségtől dr. Fenyő Miksa és a kormány képviselőjében Pödör Gyula kabinetirodai főnök és dr. Tóth Béla, a külügyminisztérium szociálpolitikai osztályának vezetője vesz részt.

Transzmissziókhöz

(gyárakba, malmokba, mezőgazdasági üzemeknél, cséplőgépekbe stb.) szükséges CSAP-ÁGYHÁZAKAT minden méretben raktárról szállít a RIV GÖLYÖSCSAPÁGY képviselő: Budapest, V., József nádor-ter 5-6. T. 382-512

Szovjet nyersanyag — magyar munka

A szovjet-magyar árucsereforgalmi egyezmény alapján október elején megérkezett Magyarországra az első nagyobb gyapotszállítmány. A 24 vagón nyersanyag csak töredéke és bevezetője annak a nagyarányú pamut- és gyapotszállítmánynak, mely a baráti Szovjetunió segítségére siet a magyar textilgyárak dolgozóinak, azzal, hogy a leállított gyárak ismét megindulhatnak. Ugyanakkor az ország valamennyi dolgozóján segít a Szovjetunió, mert a gyapot feldolgozásával a magyar munkásság minden rétege ruhához juthat.

A magyar textiliák, amellett, hogy a belföldi szükségletet teljesen fedették, piacra találtak külföldön is, megbeesülést szerezve textiliparunknak. Hatalmas textilgyáraink, hogy a hazai szükséglet és a külföldi exportot fedezni tudják, nyersanyagbehozatalra szorultak. A háború befejeztével azonban a nyersanyagkérdés megoldhatatlannak látszott. A készletek úgyszólván teljesen elpusztultak és rövid időn belül aligha lehetett számítani behozatalra. Ezen a súlyos helyzeten segített a szovjet kormány, amikor az árucsereforgalmi egyezmény alapján 30 millió kiló pamutot és 2 millió kiló mosott gyapjút ajánlott fel gyárainkban való feldolgozásra. 12 millió kiló pamutot a Szovjetunió részére, 18 millió kilót bér munka fejében hazai szükségletünk fedezésére dolgozunk fel. Ezt a mennyiséget, amely mintegy

150 millió méter

anyagot jelent, az ország dolgozóinak ruhaellátására fordíthatjuk.

A magyar pamutgyárak a háború előtt 350 ezer orsóval, 3 műszakban dolgozva, egy év alatt 28 millió kiló pamutot dolgoztak fel. Jelenleg körülbelül 230 ezer használható orsónk van. Emellett a legtöbb helyen egy műszakban dolgoznak. A sérült fonodák teljes helyreállításával körülbelül 50 ezer orsót helyezhetünk rövidesen üzembe, s ha a termelést három műszakra állítjuk át, több mint 10 ezer új textilmunkásra van szükségünk.

Mint értesültünk, az illetékes körök gondoskodnak arról, hogy a Szovjetuniótól kapott nyersanyag feldolgozása révén nyert készárúnak a bér munka fejében Magyarországon maradó mennyisége alacsony, hatósági áron a munkásság és a parasztság kezébe kerüljön. A falura szállított árúk ellenében élelmet hoznak az ipari munkások számára és így a textilleltetés megoldása egyúttal a közellátás megjavítását is szolgálja.

Bán Antal elvtárs

iparügyi miniszter a textilmunkások október 13-i kongresszusán rá is világított az oroszországi pamutszállítmány jelentőségére, s kimutatta, hogy a textilipar a Szovjet-től kapott segítség révén 1946. év végéig teljes kapacitással dolgozhat.

— A pamutot a határon kezünkbe vettük és többé azt abból ki nem engedjük, — mondotta határozott hangon Bán elvtárs és szavai aláhúzták a munkásságnak azt az elgondolását és követelését, hogy a magyar textilmunkások által gyártott textiliákból csak azok részesülhessenek, akik kivették részüket az ország újjáépítéséből. A legyártott textilárúknak a munkások kezében kell maradnia és azt semmi szín alatt nem szabad átengedni a spekulációnak. Igen fontos, hogy az üzemi bizottságoknak és a textilmunkásoknak a szeme rajta legyen a készülő textilárúkon. Vigyázni kell arra, hogy ezekből a készletekből egyetlen kilogramm, egyetlen méter se kerüljön fekete utakra, bármilyen nagy is a szabadpiac szívóhatása.

Ellátogattunk a budafoki

Goldberger gyárba,

mely a szállítmány egyharmad részét kapja, hogy személyesen megfigyeljük az újjáéledő textilipar munkáját.

A hatalmas gyártelepen Mátyási István elvtárs, az üzemi bizottság elnöke vezet végig bennünket. Zakatoló gépek, pörgő orsók, milliószám feszülő vékony fonalak és az üvegtetőn áttörő októberi napsugárban jól látható finomszemcséjű portömegben megyünk műhelyről-műhelyre.

— Harmincnyolc vagón gyapotot kaptunk idáig, aminek feldolgozása folyamatban van, — szolgál felvilágosítással Mátyási elvtárs, miközben sorra mutogatja az érdekesebbnél érdekesebb munkafolyamatokat.

— A fonoda munkáslétszámát 112 százalékkal emeltük. Erre azért volt szükség, mert a fonodának 3 hét alatt a békebeli átlagot 10 százalékkal felül kell mûlnia, vagyis a szövődének két műszakban naponta 60 ezer méter termelési átlagot kell elérnie.

— Hogyan fogadta a munkásság az orosz gyapot megérkezését — kérdezzük Mátyási elvtársztól.

— Az orosz gyapot megérkezése nagy örömmel töltötte el a gyár munkásait, mert a munkanélküliség veszélye, mely a textilszakmában ijesztő méreteket kezdett ölteni, jó időre elmúlt a fejünk fölül.

— Milyen kihatással lesz a Szovjetből érkezett gyapot feldolgozása a hazai piacra és a munkások felruházására?

— A textiltananyagok ára szinte naponként emelkedik, s lassan már csak csillagászati számokban lehet kifejezni egy-egy méter árát. Hisszük, hogy ezzel a nagy mennyiségű gyapottal le tudjuk törni ezeket az indokolatlan és fantasztikus árakat. A munkásságra nézve mindenképpen sokat jelent a szovjet nyersanyagnak gyárainkban való feldolgozása, mert a bér munka fejében Magyarországon maradó mennyiségből minden magyarra, még a csecsemőket is beleértve, 15 méter készárú jut. A textiliák ára természetesen a magyar munkás órabérének megfelelő lesz. Ez annyit jelent, hogy vége a manipulációnak. Az üzemi bizottsághoz a szakszervezettől most érkezett utasítás, hogy az ellenőrzést a legszigorúbban vegyük kezünkbe, mert csak így tudjuk elejét venni esetleges további manipulációknak. A textilszakszervezet erejénél fogva megtalálja a helyes utat, hogy a szervezett textiltanmunkásokon keresztül az egész dolgozó magyarság igazságos elosztásban részesüljön az orosz gyapotmennyiségből. Nyugodtan állítom, hogy semmiféle visszaélés nem történhet. Ez teljes egészében a magyar munkás ruházatának kielégítésére fog szolgálni, még akkor is, ha nem napi 8 órát, hanem 12 órát kell dolgozniuk a textilgyári munkásoknak. Ha mégis akadnának olyanok, akik megkísérelnék kijátszani ezt az elhatározásunkat, az egész magyar dolgozó társadalommal találják magukat szemben.

Már túl vagyunk a gyárfalon, amikor még mindig fülünkbe cseng a gépek zakatolása. A textilipar, amely még nemrég nyersanyag hiánya miatt a legelesettebb iparágak közé tartozott, most teljes kapacitással termel és nyersanyagellátása másfél évre biztosítva van. László Gyula

Sternberg

hangszergyár
RÁKÓCZI-ÚT 60

HARMONIKA ÉS EGYÉB HANGSZER VÉTEL-ELADÁS,
HANGSZERJAVÍTÁS. TELEFON 424-590

Szabad nők — elzárt pályák

Gyermekkorom emlékei között élénken él még ma is egy jelenet: anyám úgy nyolcesztendőskoromban elvitt a klinkára, hogy megvizsgáltassa a szememet. Több orvos vizsgálata után egy női orvos kezébe adtak. Anyámat nem engedték a belső vizsgálati terembe és amikor az ajtóban elváltunk, láttam riadt, féltő, furcsán aggódó tekintetét. Hazafelémenet megkérdeztem tőle, miért esett úgy kétségbe, mire azt felelte: »Féltettelek, mert női orvos kezébe adtak s azokhoz nincs túlsok bizalmam.«

Ez nem volt a multban magában álló jelenség. A nőt, ha olyan pályán működött, amely férfigyűlöletnek számított, kételkedés, bizalmatlanság vette körül. Sőt, voltak olyan foglalkozási ágak, melyekre a nő — csak azért, mert nő — nem is léphetett nálunk. Akkor, amikor külföldön még az állami élet vezetésében is szerepet kapott, miniszteri székben — pl. Amerikában Charlotte Perkins Gilman — nő ülhetett, női ügyvédek képviselhették ügyfeleik érdekeit, s a Szovjetunió svéd képviselője is például nő volt: náluak számtalan hivatástól elzárták. Az egyetemeken jogi, gépészmérnöki, építészmérnöki fakultásai nem állottak nyitva a számára. Különös lenne elképzelni Magyarországon még ma is egyesek számára, ami a Szovjetunióban nem is ritka jelenség: azt, hogy a nő foglalkozása az autóvezetés legyen. A volán mellett nálunk csak a felső tízezer hölgyvezetői voltak láthatók — természetesen saját autójukban.

Ugyanez a helyzet a hivatalokban is. A nő lehet könyvelő, levelező, gép- és gyorsíró — és esetleg titkár. De ha elméletben el is fogadták »tehetségese«, »igyekező« női munkaadók magasabb pozíciókba, vezető állásokba való előléptetését, a gyakorlat ma is az, hogy ritkán lát az

ember női hivatali osztályvezetőt s a minisztériumokban a fogalmazási karba sem veszik fel őket.

Mondjuk meg tehát nyíltan: az volt mindeddig a helyzet, hogy a nőt bizonyos hivatásokra és pozíciókra — azért, mert nő — alkalmatlannak minősítették. Erre az elméletre pedig éppen a háború okozta kényszernyolozatok cáfoltak rá a legélesebben, amikor is férfi híján a nőt nehéz és felelősségteljes foglalkozásokban láttuk, ahol legtöbbször igen jól megállta a helyét.

Ne akarjuk hát folytatni a rosszul megkezdett utat, amely arra vezet, hogy a nő sohasem vállalhat képességeinek megfelelő munkaterületet. Ime, néhány példa, amely azt mutatja, hogy igenis, a nő el tudja, helyesebben el tudná végezni ugyanazt a munkát, mint férfitársa, ha módja és lehetősége volna erre.

*

Negyvenöt év körüli asszony mondja a következőket:

— Huszonhat éve vagyok ügyvédi irodában. Hígyje el, nagyfontosságú periratoktól kezdve a legfontosabb ügyek előkészítéséig mindent meg tudok csinálni. Felekkel tárgyalok. Legutóbbi főnököm fiatal, kezdő ügyvéd volt és igen sok esetben hasznos gyakorlati tanácsokkal láttam el. Gimnáziumi végzettségem van és mikor elindultam ezen a pályán, leghőbb vágyam volt, hogy az ügyvédi fakultásra iratkozzam. Nem lehetett, hiszen nő vagyok. És most, — teszi hozzá mosolyogva — hogy megörögedtem, hallom, hogy nyitva állana végre előttem is az egyetemnek ez a kara. A Közalkalmazottak Szakszervezetének női csoportja ki-harcolta. Nekem, sajnos, későn nyílt meg...

Fiatal tanárnővel beszélék s ő is panaszkodik:

Fizika-vegýtanszakos vagyok. Mindig nagyon érdekelték a gépek. Gyermekkoromban — mondja mosolyogva — anyám, aki egyszerű proletárásszony volt, megbotránkozva mesélte ismerőseinek, hogy leánygyermeké milyen furcsán füls természetű, bármi a keze ügyébe kerül, azt menthetetlenül alkotórészeire bontja, gépek érdeklik, nem regényeket olvas, hanem fizikai könyveket és — elképzelni is kü-lönös! — leány öltetere azt hajtogatja, hogy gépészmérnök lesz. Valóban, legszebb vágyam volt ez. Persze, szó sem lehetett róla. Így lettem fizika-vegýtán szakos tanár, hogy mégis valami megközelítőt kapjak... Tanítványaim között azonban már sok gépészmérnök-jelölt van — teszi hozzá elégedett mosollyal.

Barnahajú vidéki kis asszony beszél. Értelmes tekintetében meleg emberszeretet csillan, amikor beszél.

— Engem a közigazgatás nagyon érdekel. Egy pestkörnyéki községben dolgozom a főjegyző mellett. Harminc éve... Ugy-e, hosszú idő? És tudja, milyen érdekes dolog, ismerni egy község egész életét, a lakosság ügyes-bajos dolgaival foglalkozni? Személy szerint ismerem őket, tudom, ha egyik-másik feljön az irodába, mi lehet a panasa, mi az egyéni fájdalma. Ó, nagyon szép hivatás a jegyzői! Olyan egy előjáróság, — mondja távolbameredő, csillogó szemmel — mint egy nagy orvosi rendelő. Tanácsért, gyógyszerért jönnek hozzánk. Persze, ellenében a jó orvosok. És milyen kellemes érzés, amikor egy-egy olyan kérréssel fordulnak hozzám, amelyről tudják, hogy csak én tudom megoldani, mondjuk egy kérvény megszerkesztése. Jóleső érzés tölt el, hogy a hozzá nem értő emberek szemében látom a hálát, amikor átnyújtom nekik a »remekműt«. Igen, nagyszerű hivatás! És bármennyire szeretnék is többet csinálni — örököké csak a részletkérdések megoldásánál maradhatok s ha megoldva jól értek is hozzá — jegyző nem lehet belőlem. Pedig milyen szép lenne...

Igen, milyen szép lenne... Folytathatnók a végtelenségig ezeket az óhajokat. Milyen szép lenne, ha eltekintenének végre azoktól a régen idejémult szempontoktól, hogy a nő nem léphet bármely pályára, csak azért, mert nő.

Kell, hogy a demokráciában sok égető probléma között ez is megoldást nyerjen és reméljük, hogy természetesen legmegoldást is fog nyerni.

Pappné J. Jolán

Malomszita-

selymek, sűrű fémszövetek kaphatók

KAMARÁS IMRE

szita- és sodronyüzem, Fiumei-út 12-B

A magyar szövetkezeti mozgalom mai helyzete

A szövetkezeti mozgalom régi multra tekinthet vissza Magyarországon, de *igazi demokratikus értelemben vett szövetkezeteket csupán a munkásság építet ki.* A munkásság szövetkezetei, élükön az *Általános Fogyasztási Szövetkezettel*, hatalmas munkát végeztek és hatalmas feladatot teljesítettek azon a Magyarországon, amelynek feudális berendezkedésű, antidemokratikus szövetkezeteinek példaképe az államilag fenntartott és felülről irányított *Hangya Szövetkezet* volt.

Az *Általános Fogyasztási Szövetkezet* teljesítette azt a feladatot, amelyet a dolgozók a megalakítással célul tűztek ki az önszerveződés és az *árszabályozást*, viszont az államilag fenntartott és irányított »szövetkezetek« csupán az őket létrehozó tökélerkedtségtől függtek és a minél nagyobb profit szerzése törekedtek. A két irányzatnak előbb-utóbb össze kellett ütköznie és minél inkább követte a magyar uralkodóosztály Németország és Olaszország fasiszta példáját, annál jobban akadályozza az AFSz működését. Imrédy Béla fasiszta kormánya kihasználva az *Általános Fogyasztási Szövetkezet* pénzügyi nehézségeit — mely nehézségek az összes többi hasonló nagy vállalatnál is jelentkeztek és melynek következtében a kormány sokmillió kölcsönrel sietett a Hangya segítségére — megtagadott minden támogatást és erőszakkal behajszolta az *Általános Fogyasztási Szövetkezetet* és a vele pénzügyileg összefüggő *Corvinia Biztosító Intézetet* és a *Törekvés Takarékpénztárt* a csődbe. A munkásság ezen intézményeinek tönkretétele után a Hangya lett az egész magyar »szövetkezeti élet« keretszerve.

Kialakul az új szövetkezeti mozgalom

A felszabadulás után az ország demokratikus politikai életének kialakulásával egyidejűleg újra feltámadt a *szövetkezeti mozgalom is Magyarországon*. Vidéken és az ostrom utáni Budapesten egymásután létesültek a szövetkezetek, miután a termelésben, de főleg a bevásárlásban a lakosság jelentékeny része belátta, hogy csak a szövetkezetek kollektív munkája révén képes az elosztás igazságosabb és helyesebb módozatait biztosítani.

Igen hamar szükségesnek mutatkozott az, hogy a *tömegesen létrejövő szövetkezeteket szabályozzák* és egymással összhangba hozzák. Ennek érdekében 1945 március 7-én a Nemzeti Bizottság határozata alapján létrejött az *Országos Szövetkezeti Tanács*. Ez a határozat a Tanácsot az összes szövetkezetek fölé igazgatósági jogkörrel ruházta fel. A Szövetkezeti Tanács a Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült demokratikus pártok és a szakszervezetek két-két delegáltjából alakult meg és megalakulása után azonnal munkába is lépett. *Felvette a kapcsolatokat a már meglévő nagyobb szövetkezetekkel* és azok igazgatóságába delegáltat küldött. A Szövetkezeti Tanács működésére vonatkozólag azonban csak sokkal később jelent meg az azt törvényesen szabályozó rendelet. Október 2-án jelent meg a 8840—945. M. E. sz. rendelet, amely a Tanács működésének szabályozásával egyidejűleg a tagok számát az eddigi 10-ről a fogyasztási, agrár és hitel-szövetkezetek központjának és a parasztszervezeteknek egy-egy küldöttjével 14-re emelte fel. *A rendelet értelmében az Országos Szövetkezeti Tanács hatásköre és ellenőrzése alá tartoznak az összes magyarországi szövetkezetek, kivéve a külön törvény alapján létesítetteket (Országos Központi Hitelszövetkezet, Országos Földhitelintézet és az Iparosok Országos Központi Szövetkezete.)* A Tanács

jogkörébe utalta még a rendelet a már meglévő szövetkezetek újjászervezését és egységes szempontokból való irányítását.

A munkássággal szemben elkövetett súlyos visszaélést az Országos Szövetkezeti Tanács jóváhagyta, hogy megalakította az *Általános Fogyasztási, Termelési és Értékesítési Szövetkezetet*. Ez a szövetkezet egyelőre még csupán keret, amelyet most kell tartalommal megtölteni. Ebben a keretben fog fuzionálni a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete, az Általános Háztartási Szövetkezet, a Szövetkezeti Bolt és a Szőlőskert Szövetkezet. A Hangya pártközi elvi megállapodás alapján nagybevásárló szövetkezzé alakul át. Ez lesz az a szerv, amely az összes fogyasztási szövetkezeteket áruval látja el és amely, mint központi szövetkezet — a szövetkezetek szövetkezete lesz.

A rendelet értelmében a Tanács hatásköre alatt három szövetkezeti központot kell létesíteni. Erre vonatkozólag a július 13-án felvett jegyzőkönyv a következőket mondja: »Az Országos Szövetkezeti Tanács megállapodott abban, hogy a fogyasztási szövetkezetek egy összefoglaló országos központi szövetkezetben és az agrár, termelő és értékesítő szövetkezetek is egy külön összefoglaló központban egyesülnek. A fogyasztási szövetkezeti központban a fogyasztóknak, az agrár szövetkezeti központban pedig az agrár termelőknek biztosítandó döntő befolyás.« Harmadik központ a hitel-szövetkezetek országos központja lesz. A három központ közül eddig csupán a középső alakult meg: a *Mezőgazdasági Szövetkezeti Központ*. A Központ főhivatása az, hogy a 131.000 F. M. rendelet alapján megalakítandó mezőgazdasági termelési és értékesítő szövetkezeteket a maga felügyeleti körletébe vonja, újabb hasonló szövetkezeteket alapítson és ezen szövetkezeteket irányítsa. A továbbiak során várható az Általános Fogyasztási, Termelési és Értékesítési Szövetkezet, mint a *fogyasztási szövetkezetek központja* és a meglévő hitelszövetkezetekből egy *hitelszövetkezeti központ létrejötte*.

A magyar szövetkezetek jövőjéről

Nem kétséges, hogy Magyarország gazdasági problémái szempontjából igen nagyjelentőségű a *szövetkezetek további fejlődése*. Erre vonatkozólag felvilágosításért felkerestük *Hamburger Sándor* elvtársat, az Országos Szövetkezeti Tanács elnökét. *Hamburger* elvtárs a következőképpen nyilatkozott a kérdésről:

— Az Országos Szövetkezeti Tanács megkezdte és folytatja a munkáját és *igazi szövetkezeti szellemben kívánja átszervezni az összes magyarországi szövetkezeteket*. Ennek a demokratikus szövetkezeti szellemnek a lényege az, hogy a szövetkezetek irányítására és az osztalék kifizetésénél nem a befizetett tőke a döntő, hanem minden egyes tagnak azonos jogai vannak. A tőkének tehát nem juttatnak külön előnyöket. Az üzleti eredményekből is csupán olyan arányokban részesülnek az egyes részjegytulajdonosok, amilyen szolgáltatásokkal a szövetkezet eredményeihez hozzájárultak.

— A szövetkezetek jövő fejlődése szempontjából nagyjelentőségű a *három szövetkezeti központ kialakítása*. A Mezőgazdasági Szövetkezeti Központ már létrejött és a rendelkezések értelmében december 2-ig meg kell alakítanunk a másik két központot is. A szövetkezeteknek a jövőben igen nagy szerepük lesz. Már a közeljövőben is. Ami jelenleg az

egyik leglényegesebb kérdést, az elosztást illeti, a *Hangya* bebizonyította, hogy mennyire megfelel a követelményeknek. A mezőgazdasági cikkek nagyrészenek felhozatalát technikailag a *Hangya* bonyolította le. Az árucserelforgalom ilyen lebonyolítása különösen akkor lesz zökkenőmentes, ha a mezőgazdasági termelés normálissá válik. Bizonyos az, hogy abból az áruból, amely a *Hangyán* keresztül érkezik a fővárosba, vagy az egyéb ipari góciókba, egyetlen szem sem kerül a feketekereskedelem kezébe. A közeljövő szempontjából pedig már ez is hallatlan nagyjelentőségű.

Mindebből nyilvánvaló, hogy a magyarországi szövetkezeti mozgalom nemcsak, hogy új lendületet vett, hanem fejlődését a különféle rendeletek határozott és a kormány célkitűzéseinek, a magyar gaz-

dasági élet helyreállításának megfelelő irányba terelik. Nem kétséges, hogy közgazdaságunk nem folytathatja ott, ahol abbahagyta és amelyik úton csődbe került. *Az új magyar gazdasági élet igen nagy mértékben támaszkodik, kell, hogy támaszkodjék a szövetkezeti mozgalomra.* A szövetkezeteknek nagy szerepük nemcsak az áruelosztásban jelentkezik és nemcsak abban, hogy a kisipart keretbe foglalva a közgazdaságnak ezen a terén is lehetővé teszi a tervszerűséget, hanem — és ennek még az előbbieknél is nagyobb a jelentősége — lehetővé teszi azt, hogy a mezőgazdasági kisüzemek mai tulajdonosai kezén maradván, mégis a nagyüzemek minden technikát előnyével bírván, megbirkózzanak a jövőben hatalmas feladataikkal. Ezek a kérdések azok, amelyeket felismerve, a munkásság állandóan fokozódó érdeklődéssel tekint a magyar szövetkezeti mozgalom iránt.

Tolnai György

Magyar-Szovjet Művelődési Társaság az üzemekben

Huszonöt esztendő reakciós és álliberális politikája légmentesen elzárt bennünket a Szovjetuniótól. Ugyszólván semmit nem hallhattunk arról a hatalmas építőmunkáról, azokról az óriási eredményekről, amelyeket ott, ez alatt az idő alatt elértek.

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság feladata elsősorban az, hogy megismertessen bennünket a szovjet-szellemmel, a Szovjetunió tudományos, művészeti és egyéb kulturális eredményeinek segítségével. Még ennél is sokkalta fontosabb azonban, hogy hatalmas szomszédunk népei előtt bebizonyítsuk: a demokratikus Magyarország nem azonos a náci-bérenc és nyilas hazaárulók csoportjával, de nem azonos a reakciós, népellenes és munkásellenző Horvát-országgal sem. Ezért szükséges, hogy a Szovjetunió népei megismerhessék szellemi értékeinket s ezen keresztül a magyar nép igazi lelkületét.

Kettős feladatának megvalósítása érdekében a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság kiadta a *»Jövendő«* című képes hetilapot; a közeljövő-

ben megindítja az *»Irodalom és Tudomány«* című folyóiratot, *Zilahy Lajos és Szentgyörgyi Albert* szerkesztésében; megjelentette a *»Jó szomszédság könyvtára«* és a *»Szovjet színpad«* című könyvsorozatot első kötetét; tudományos és népszerű felvilágosító előadásokat, rádiófelolvasásokat, hangversenyeket, kiállításokat, film- és színházi bemutatókat rendez; továbbá nyelvtanfolyamokat tart fenn a város minden részén.

Mindez azonban csak a kezdet. És ha a kezdeti nehézségek ellenére is gazdag eredményekről számolhat be a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság, elképzelhető, mennyivel többet és jobbat várhatunk jövőbeni munkájától.

Mégis, hiába rendezik az érdekesebbnél érdekesebb előadásokat, hangversenyeket és bemutatókat, ha azokon a dolgozók egyik legnagyobb rétege, az ipari munkásság nem tud résztvenni: a délutáni vagy kor esti órákban rendezett előadások, a város középpontjától rendszerint messze lakó és az egésznap kemény munkában elfáradt munkás számára elérhetetlenek maradtak. Ezért egy hónap alatt több mint harminc előadást rendezett a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság a legkülönbözőbb nagyüzemekben a munkások és tisztviselők számára. Így az Elektromos Művek, az Opel és Fiat Művek, az Orion Rádiógyár és Egyesült Izzó, a Községi Élelmiszerüzem, a Beszkárt Szakszervezet, az Északi Fűtőház, a Mauthner Bőrgyár, a Beszkárt Baross-utcai telepe és a Salgótarjáni Vas- és Gépgyár telepein tartottak az elmúlt hónapban előadást vagy mutattak be szovjet-filmet.

Ezekben az üzemekben az előadás anyagának összefoglaló címe: a *»Szovjet-demokrácia«*, a bemutatott film pedig az *»Egy nap a Szovjet«*

unióban volt. Az előadók Kassai Géza, az *»Uj Szó«* szerkesztője, Mátyás László, a Vörös Hadsereg főhadnagya, Bolgár Elek professzor és Fogarasi Béla voltak.

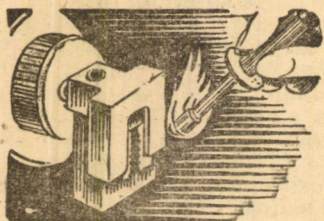
Ennyit az üzemi előadásokról, melyeket minél gyakrabban és minél színesebb, érdekesebb műsorral szándékozik a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság megrendezni. A jövőben sor kerül azokra az üzemekre is, ahol eddig még nem jelenhettek meg, hogy a Társaság munkájába a munkásságot is bevonhassák, egy-szersmind pedig szorosabbra fűzések a haladó értelmiséggel való kapcsolatait. Az elgondolás helyességét az előadások iránt megnyilvánuló rendkívüli érdeklődés és az a számtalan, a hallgatóság részéről feltett kérdés bizonyítja, amely sok üzemből az előadás időtartamának nagyobbik felét foglalja le.

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság, a multbani hasonló kulturális egyesületekkel ellentétben, nemcsak a tudomány és művészet képviselői számára alakult, hanem a legszélesebb demokratikus gondolkodású néprétegek előtt is szélesre tárja kapuit.

S. E.

A magyar szakszervezeti küldöttség Tiranába utazott

A Tiranában rendezett szakszervezeti kongresszusra meghívták a magyar szakszervezetek képviselőit is. A Szakszervezeti Tanács természetesen örömmel fogadta a meghívást és azonnal kijelölte az Albániába utazó delegáció tagjait: Zgyerka János elvtársat, a bányász-szakszervezet főtitkárát és Király Géza elvtársat, a vasutas-szakszervezet elnökét. A delegáció előrelátólag egy hétig marad az albán fővárosban, ahol közelebbi kapcsolatokat kívánnak létesíteni a Balkán és Magyarország szervezett dolgozói között.

REKA elektromos
öngyújtó

napi költség 7 fillér

Vezér-
képviselő: **REJTŐ és KAS**

Budapest, V., Nádor-utca 20

Rádió, gramofon, kerékpár
Viszonteladónak is

A VEZÉRIGAZGATÓ VILLÁJÁBÓL A GYEREKEK PARADICSOMA

»RÁKOSI MÁTYÁS NAPKÖZI OTTHON« A HAZAI FÉSÜSFONÓBAN

Jóllakott vendégek ittás nevetése, pezsgőspalackok durrogása, villanygramofon tánczenéje szűrődött sokszor a kertet körülvevő méteres falakon át és a hangfoszlányok összevegyültek a gyár zakatoló gépeivel, melyek fölé elesigázott munkások görnyedtek: a *Hazai Fésüs-fonó* munkásai. Kizsákmányolójuk, a német vezérigazgató pedig harmadmagával lakott, mulatott, dözsölt húszszobás házában...

A falak, melyek a munkások elől rejtőgették az »urak« magánéletét — lebontva. Messziről látszik a ház és a még mindig zöldpázsitos kert. Felszabadultan érkezik most az épületből kedves nevetések könnyű zenéje: »*Rákosi Mátyás napköziotthon*« néven 50 munkásgyerek paradicsomává varázsolta a Hazai Fésüs-fonó és Szövőgyár Rt. munkássága a vezérigazgató hajdani otthonát.

A kertben úszómedence: tavasszal és nyáron a gyár alkalmazottai fognak fürdeni benne. Távolabb zuhanyozó, kis, csempézett medencével — ez a kicsik strandja lesz. Hinta, tornaszerek, füves tisztás, ahol labdázni lehet — nyaralóban sem kívánna senki többet.

Az előszobában, méter magas-ságban elhelyezett, névvel ellátott kis fogasokon 50 apró kabát, sapka lóg a legnagyobb rendben. A hófehér, csempés, falú és mennyezetű konyhában finom illat terjeng: húsleves, libaprólék tarhonyával, a gyerekek ebédje. Reggel tejet, lekvárt, vaját kaptak. A fürdőszoba: külön csoda, a szoba-konyhás, sokszor nyirkos, egészségtelen lakások gyerekeinek. Csempézett fal és mennyezet, három beépített, gyerektestre szabott kis fürdőkád. Állandó hideg-meleg víz, naponta 3—6 kicsit megfürdetnek, a nagyobbak egyedül, amikor akarnak, lubickolnak a kádban. Külön kis zuhanyozók, a fürdőszoba előtti folyosón apró, alacsony mosdók, ügyes, a gyerekek fényképeivel ellátott törülközőtartók. Még a WC is a gyerekek termetére szabott: három alacsony csészét készítettek a Hazai Fésüs-fonó mindenre gondoló munkásai.

Az egész épületben a központi fűtés kellemes meleget.

A gyerekek szobáiba lépve, el-kápráztat egy pillanatra a színek és fények vegyülete. A széles, beüvegezett ablakokon át dús sugarakban ömlik a napfény, a polcokon piros, zöld, sárga játékszerek, a falakon vidám, ötletes kis rajzok és a világoskék asztalkák mellett kék kis székeken, piros zsámolyokon ülnek — ebédelnek a szőke barna, fekete, kipirult arcú gyerekek.

A sarokban egy asztalnál méri Erzsébet az adagokat: totyogó csöppségek szorongatják apró kezükben a tányért. Az egyik, egy aranyszínű kislány, alig látszik ki a földből, befejezte az evést. Odamegy a falhoz, megáll a Kommunista Párt vezérének fényképe alatt és nehezen törve a szavakat, magyarázza:

— Ez Rákosi Mátyás bácsi...

Az egyik asztalnál élénk beszélgetés:

— Apuka barátja hozta a libát, amit eszünk. Lisztet is hoztak a nagynak... — szól egy kisfiú, miközben két kézzel tömi magába a tarhonyát.

— De most nem kapjuk meg az egészséget, elteszik zsirban, karácsonyra, anyuka mondta — jelent ki komoly arccal egy copfos, fehérkötényes kislány.

— Én már hallottam Rákosi bácsit beszélni, te nem! — kezd kötekedni egy öt év körüli kisfiú, mellette ülő kis pajtása pedig elbógi magát:

— Megígérte apuka, hogy engem is elvisz, de nem tudott jönni, mert órázott! — üvölti és elkeseredésében eltolja tányérját maga elől...

A Gyermekbarátok Egyesületének óvónője, Szalay Andrásné elvtárs foglalkozik a gyerekekkel.

— Reggel hatra jönnek be, anyjikkal együtt, aki a gyárban dolgozik — meséli. Ha szép idő van, kinn a kertben, ha rossz, itt benn játszunk, énekelünk együtt. A nagyobbak rajzolnak, kézimunkáznak, a gyártól fonalat is kaptunk erre a célra. Van gyerekbíróságunk és rendszeres panasznapokat tartunk.

A másik szobában valaki kálimpál a zongorán.

— Egyszer egy héten zongoratanárnő, egyszer pedig tornatanárnő jár hozzánk — folytatja Szalay elvtársnő — és külön-külön foglalkozik a gyerekekkel.

Vannak iskolások is, ezek a lelkéket itt csinálják meg.

Bemegyünk a másik szobába, a »nagyok« birodalmába. Itt már komoly Faliújság ékesíti a falat. Nagy halom ennivaló, óriási árakkal: »Borbély Erzsébet, II. polgárista« készítette a rajzot. Alatta a felírás: »Halál az árdrágítókra.«

Újabb terembe lépünk. Telis-tele nyugágyakkal, mindegyiken meleg takaró. Már érkeznek is egymásután a kicsik ebédutáni pihenőjükre. Reggel hat óra óta kifáradtak alaposan, még egy kis kuncogás, sustorgás és néhány percen belül már csak a mély lélegzetvételeket halljuk. Nemsokára egy óra.

Fél három és fél négy között jönnek az asszonyok, hogy hazavigyék gyerekeiket...

Pongrácz Zsuzsa

Munkát és hajlékot a visszatérő hadifoglyoknak!

Sok tízezerre tehető a most Európa minden tájáról visszatérő hadifoglyok száma. Legnagyobb részük munkás, akiket a fasiszták ragadtak ki munkahelyükről, családjuk köréből, hogy Hitler vágóhídjára lökjék őket. A háború és a tábori élet megpróbáltatásai után térnek most haza. Számtalan van közöttük, akiknek azonkívül, hogy munkához szeretnének jutni, hajlékuk sincs, mert családi otthonuk, sokszor családjuk tagjaival együtt, elpusztult. Ezeknek az embereknek a termelésbe való gyors beillesztése, kenyérhez és hajlékhoz juttatása egyetemes nemzeti érdek.

Nemzetgazdasági és általános emberi szempontok egyaránt parancsoló kötelességként írják tehát elő, hogy mindent megtegyünk a visszatérő hadifoglyok azonnali munkábaállítása érdekében. Ezek a szempontok vezetik a Szakszervezeti Tanácsot is, amikor felszólítja a szakszervezeteket és üzemi bizottságokat, indítsanak akciót visszatérő munkástársaink munkábahelyezése és fedélhez juttatása érdekében. Számtalan gyárban van munkáshiány. Ezeknek az üzemeknek a bizottságai jelentsek be a szakszervezeteknél ilyen igényüket és azt is, hogy az üzem területén tudnának-e legalább ideiglenesen szállást adni az oda közzelítettetteknek. A szakszervezetek pedig továbbítsák ezeket az igényeket és lehetőségeket a Hadifoglyokat Gondozó Intézethez.

Munkásifjúság

A szakszervezeti munkásifjúság követelése

Az országra szakadt nyomorúság talán az ifjúságot érinti a legsúlyosabban. Sokezer dolgozó ifjómunkás él a legnagyobb nyomorban. Fiatalok tízezrei otthon, élelem, ruha nélkül néznek a tél elébe. Ezek a fiatalok vállalva minden nélkülözést, mégis ott dolgoznak a gyárakban és üzemekben: fáradhatatlanul termelnek, építenek; alárendelik egyéni érdekeiket a közösség, a nemzet érdekeinek éppúgy, mint az egész munkásosztály.

Október 20-án a SzIT összehívott értekezletén megjelentek a munkásifjúság képviselői, az üzemek, szakszervezetek ifjúsági titkárai és megbízottjai, hogy megvitassák a munkásifjúság mai nehéz helyzetét és megkeressék a kivezető utat. Dénes István elvtárs tárta az egybegyűlt ifjómunkás vezetők elé a munkásifjúság követeléseit:

1. Követeljük, rendezzék a tanoncbérekét úgy, hogy az biztosítsa a tanoncok megélhetését: az elsőéves tanoncok részére a fiatal segéd keresetének 50 százalékát, a második évben 75 százalékát, a harmadik évben 100 százalékát.

2. Követeljük, hogy a termelésbeni jutatsékokból az ifjómunkások, tanoncok és fiatal segédek egyaránt ugyanúgy részesedjenek, mint az üzem többi dolgozója. Ha megkülönböztetést tesznek a családfenntartókkal, számítsák annak azokat az ifjómunkásokat is, akik özvegy édesanyjukat, testvéreiket, rokkant apjukat tartják el. A tanoncok is kapják meg a nehéztestimunkás pótlóanyagot.

3. Követeljük, hogy a legsürgősebben létesítsenek tanoncotthonokat a hajléktalan ifjómunkások számára. Követeljük a tanoncotthonok demokratikus átszervezését és ellenőrzését, hogy azok ne szolgálhassák a tanonc testi és lelki megnyomorítását, hanem valóban otthonukká váljanak.

4. Követeljük, hogy a szakmai oktatásra vonatkozó törvényes rendelkezéseket a leg-

szigorúbban tartsák be és a tanoncok kétévi tanidő után — ha szakmájukat elsajátították — felszabadulhassanak. A tanoncokat az üzemek lássák el a szükséges tanszerekkel.

5. Követeljük az általunk kiadott 52.100/1945. Ip. M. számú rendelet legszigorúbb betartását: »a tanonccal szemben a munkaadó semmiféle testi fenyegetést nem alkalmazhat és őt az ellátással kapcsolatos semilyen hátránnyal nem sújthatja«.

6. Követeljük, hogy az ifjómunkásleányokat minden tekintetben egyenlően bírálják el az üzem többi dolgozóival. Teljes tanulási szabadságot az ifjómunkás leányoknak is!

7. Követeljük, hogy a fiatalkorúakat ne kényszerítsék éjjeli munkára. Félévenként minden 24 éven aluli ifjómunkást becsászanak orvosi vizsgálatra.

8. Követeljük, hogy az ifjúsági mozgalmat az üzemek támogatassák, a csoportoknak helyiséget adjanak, segítsék őket kulturális és testnevelő célkitűzéseikben.

9. Követeljük, hogy ahol az Üzemi Bizottságban nincs az ifjúság képviselve, ott az ifjómunkáscsoport demokratikusan megválasztott titkárát vagy megbízottját tanácskozótagként vonják be az Üzemi Bizottságba.

10. Követeljük az Ifjómunkásvédelmi Központ felállítását.

A SzIT összehívott értekezlete a következő egyhangú határozatot hozta:

»Az a hatalmas gazdasági és politikai válság, amelyben Magyarország jelenleg van és amely természetesen következménye a reakciónak, rendkívül súlyosan érinti a magyar ifjúság széles tömegeit. Soha ilyen válságos helyzetben nem volt a magyar ifjúság sem politikai, sem pedig gazdasági tekintetben.

Eppen ezért a SzIT vezetősége és végrehajtóbizottsága felállította a legfontosabb ifjúsági követeléseket

tervezetét, amely gazdasági, kulturális és politikai téren hivatott megjavítani a fennálló állapotokat és jobb életszínvonalat biztosítani az ifjómunkásság részére.

Az elkövetkező hetekben megindítjuk a harcot követeléseink megvalósításáért. Minden egyes üzemben és szakszervezetben gyűléseket tartunk, hogy valamennyi ifjómunkás, ifjómunkásleány és tanonc megismerje követeléseinket és felsorakozzék mögöje.

Gazdasági érdekeink védelmére és javítására meginduló harcunk csak úgy lehet eredményes, ha nem elszigetelten vívjuk azt meg, hanem beilleszkedve a magyar ifjúság egészébe. Ezért úgy látjuk, hogy az ifjúsági célok eléréséhez feltétlenül szükséges a demokratikus ifjúsági szervezetek összefogása és az ifjúsági szervezetek harcosszervege. Ezért az összehívott értekezlet utasítja a SzIT vezetőségét, hogy fűzze még szorosabbra kapcsolatait a haladó ifjúsági szervezetekkel.

Ez az akció, amelyet az ifjúság helyzetének megjavítása érdekében a Szakszervezeti Tanács ifjúsági titkársága a MADISz-szal együttműködve a SzIT összehívott értekezlet határozata alapján indított, eljutott az ifjúság minden rétegébe. Eddig több mint 10.000 aláírást gyűjtöttek a két ifjúsági szervezet tagjai. Mindenütt megértéssel fogadták az ifjúság öntevékenységi helyzetének megváltoztatására. Az ívet az ország politikai, gazdasági és kulturális életének csaknem valamennyi vezetője aláírta, többek között Rákosi Máttyás, Zilahy Lajos, Vas Zoltán, Kossa István, sok gyár és üzem vezetősége és munkássága, számos budapesti iskola tanári kara támogatja aláírásával a hatalmas ifjúsági akció célkitűzéseit.

Elutaztak az ifjúsági küldöttek Londonba

Október 28-án elindultak Londonba a MADISz küldöttek, hogy a világifjúsági konferencián képviseljék Magyarországot. Képviseltetik magukat a demokratikus pártok ifjúsági csoportjai és a Szakszervezeti Tanács ifjúsági titkársága is. A SzIT részéről Gyarmati Kató elvtárs utazott ki.

Ez a harmadik eset, hogy szervezett ifjómunkásságunk megbízottjai külföldre utaznak, hogy szorosabbra fűzzék kapcsolatainkat a külföldi demokratikus ifjúsági szervezetekkel. A londoni kongresszus ebből a szempontból a legnagyobb jelentőségű, mert első eset, hogy a háború után a világ valamennyi demokratikus országának ifjúsága találkozik. A kongresszuson megalakul a Világ Ifjúsági Tanács, a békeszerető nemzetek ifjúságának nagy nemzetközi szervezete.

Munkáisztemmel

Munkások a Szent Johanna előadásáról

A *Szent Johanna*, Bernard Shaw színműve, amelyet a Nemzeti Színház színpadra állított és sorozatosan előad, a világ drámairodalmának legjelentősebb alkotásai közé tartozik. Érdekesnek találtuk, hogy miképpen értelmezik a darabot a munkások. Az igazi remekművek ismertető jele, hogy a legnagyobb szellemű szakértők és a nép széles rétegei egyaránt megértik és benne örömeiket felfedezik.

Három munkást kértünk meg arra, hogy mondja el véleményét. Az első 22 éves szövőnök. Szervezett munkás. Komolyabb tanulmányokkal csak a felszabadulás óta foglalkozik. Bernard Shawtól egyebet, mint a Johannát, nem ismer.

— Azt gondolom, — mondja F. Margit elvtársnő — hogy ez a darab nagyon szép és jó. Nekem legalább is nagyon tetszik. Kiderül belőle az is, hogy a vallás és az egyház nem ugyanaz. Engem azonban nem ez a kérdés foglalkoztatót és azt hiszem az író sem. Johanna szegény parasztleány volt, akit az urak felhasználtak és mikor már nem volt reá szükségük, cserbenhagyták és elpusztították. Ez minden társadalmi berendezkedésben így volt, a darabból megtanulhatjuk, hogy a középkorban is így volt és csak a szocializmusban van ez másképpen. Nem az a lényeges, hogy Johanna »szent« volt-e vagy sem, hanem az, hogy jól akart tenni a népével és minthogy jól tett, elpusztították. Ezért kérdezi a darab végén a szegény leány: *Emberek, mikor fogjátok végre megérteni szentjeiteket?* Mi már abban a helyzetben vagyunk, hogy válaszolhatunk erre a kérdésre, mert tudjuk: a felszabadított munkásság, a dolgozó néptömegek értik csak meg a »szenteket«, vagyis azokat, akik jól és üdvöset akarnak kiharcolni a nép számára. Szerintem ez a darab értelme. Az előadást pedig jónak tartom, mivel ezt az értelmet a művészek kidomborították.

A második munkás, akit megkérdeztünk, V. Kálmán 49 éves bőrgyári munkás.

— Sok mindent mutat ez a darab — mondja válaszában a munkás. — Például azt, hogy a tömegek jobban tudnak politikát csinálni sokszor, mint a társadalom vezetői. Franciaországot Johanna szabadította meg az angoloktól, akiket mint elnyomókat, legyőzött az a francia hadsereg, amelyet egy parasztleány

vezetett, a középkor felfogásának megfelelő módon: Isten nevében. Az angolok vesztettek, mert ragaszkodtak a lovagi hadviselés módjához és a franciák győztek, mert a nép velük harcolt és hittek a győzelemben, népesebben verekedtek, nem úgy, ahogy a lovagok. Ez a darabból világosan kiderül. Ez a darab a mai idők tanulságait is igazolja. Bernard Shawt nagyon jó írónak tartom, bár olvastam már egy könyvét és azzal nem értettem egyet. Mégis azt gondolom, hogy ez az első történelmi dráma, amelyet a dialektikus materializmus és a történelmi materializmus eredményei tettek lehetővé. Meg lehet tanulni ebből, hogy milyen volt a középkori hűbéres rendszer szelleme. Rájövünk arra, hogy hol ütközött össze a nép érdekeivel. Megtudjuk, hogy miben különbözött a protestantizmus a katolicizmustól és milyen volt a társadalom akkor, amikor még a hűbérurak vigyáztak arra, hogy a király csak báb legyen, nehogy csorbítsa az ő érdekeiket és ezzel hatalmukat is. Az előadást jónak tartom, mert a színészek meg tudják értetni játékkal a darabot.

A harmadik munkás S. János, 25 éves vasesztergályos, részt vett az illegális mozgalomban, szerepet játszik a vasasok szervezetében.

— Nagyon jó darab ez, — mondja mosolyogva — politikai, társadalmi, művészeti szempontból egyaránt jó munkát végzett az öreg Shaw. Látom, hogy a marxizmuson köszörülte éles elméjét a szerző. A társadalmat olyannak mutatja, mint amilyen az a 400-as években valóban volt. Kitérően választja meg azokat a történelmi döntő pillanatok, amikor a szembenálló csoportok felfogását a legdrámaibb módon fejezheti ki. A darabot nagyon szatirikusnak érzem, mert hiszen egyszerre két társadalmat állít pellengetre. Az angolt és a franciát. Az angolokat olyannak mutatja, ami-

lyenek valóban. Mindennél jobban érdekli őket a hatalom és a mögöt rejülő gazdasági érdek. A franciák felé szól a darab másik tanulsága, hogy szentnek fogadva el az orléansi szüzet, ma is elégetnék újra, ha törvénytelenen »feltámadna«. Ez a darabnak azonban csak egyik értelme. A másik nagy tanulsága az, hogy amiképpen a bíróságok a felszabadulás előtt osztálybíróságok voltak, ugyanígy a középkori egyházi bírások rendi bírások voltak és ebben az igazság csak azt jelentette, hogy ami kedvező az egyház uralmának, az helyes és jó, ami kedvezőtlen: eretnokség. És az eretneket meg kellett égetni, nehogy zavarja a papság uralmát és befolyását. Ha Johanna élt volna a háború alatt, mint maquis harcolt volna a nácik ellen és ha magyar nő lett volna, akkor a felszabadító vörös hadsereg oldalán küzdött volna, mint partizán. Az öntudatos munkás számára ez a darab ezt jelenti és ezért örülünk a jó előadásnak.

A három munkás véleménye azt mutatja, hogy a magyar munkáosztály tagjai a legnagyobb igényű drámai mű értelmének a mélységeibe is be tudnak hatolni és a róla alkotott véleményük van olyan tanulságos és gondolatébresztő, mint a kritikusoké.

U. L.

Csendháborító Szolovjov mesejátéka a Magyar Színházban

A tapasztalt színházlátogató tudja, hogy milyen könnyen válik közepes darabbá egy kitérően megírt színmű. S ez természetes is, hiszen a színdarabíró elgondolásait csak a rendező és a színészek válthatják valóra s ők nyomhatják nővéja alá — akaratlanul is. Ha ebbe a hibába nem is esett a Magyar Színház rendezője és társulata, korántsem tudták visszaadni, méltóan közzélni Szolovjov darabjának mondanivalóját, hangulatát.

A »Csendháborító« mesejáték. Sajátos, minden mástól elütő műfaj, ami sajátos színpadi beállítást, sajátos színészi játékokat követel. Mesezerűséget, aminek a színészek beszédmódjában s mozgulataiban is meg kell nyilvánulni. Egy másfajta realitást, amiben a játékosságnak, a lebegésnek, a káprázatosságnak kell szárnyakként odanőni az írói mondanivalóhoz. S mert a mese a legoktatóbb, a tanulságot legjobban kihangsúlyozó műfaj, a végső igazságnak — a darab tanulságának — is jól hangzóan kell csengenie.

A darab hőse, Naszraddin Hodza, a nép fia s az igazság mesebeli bajnoka. Vidám és szigorú,

elérzékenyülő és elszánt, de mint az igazságtévés megtestesítője, egyúttal megtestesítője minden jóból jött s a népert küzdő igazságtévőnek. S ezt, s a bűbajos történet meseszerűségét — ama mesevilágot — nem sikerült a Magyar Színház színpadára varázsolni. Holott Szolovjov, az író átnyújtotta a színháznak a varázspalcát.

Ladányi Ferenc, e nagyon tehetséges, nagyon szépen beszélő színész így is jó volt. Olyan jó, amilyen jó csak lehetett egy nem nekivaló szerepben. Völcsy Rózi és Kemény László viszont nemcsak jól, de olykor kitűnően oldották meg szerepük feladatait. Kiss Ilona túlságosan merev ahhoz, hogy egy mesebeli leányt hihetővé tegyen. Gellért Lajos és Szigeti Jenő viszont azzal tévedtek, amikor túlzott mozgékonyssággal már-már hadonászással vélték megleveníteni a keleti figurákat. Szilágyi Bea, akit eddig csak prózai szerepben láttunk, meglepően kitűnő táncos.

Ilyés Gyula versei és Gellért Hugóné fordítása — az előadás-
sal ellentétben — hű társul szegődtek a mesemondóhoz. A kitűnő, a mese s az igazságszeretet aranyával behintett szindarabot, melyet a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság rendezésében mutattak be, így is, az előadás tévedései ellenére is, megnézésre ajánljuk.

Z. Z.

Mi a munkáskultúra?

Mi a munkásszínjátszás?

A Munkás Kultúrszövetség égisze alatt, egy magát »kollektív, hivatásos« színjátszóknak nevező társulat vasárnap matinét rendezett a Fővárosi Operettszínházban. Itt az ideje, hogy szigorú önkritikával nézzük mindazt, ami a munkáskultúra jegyében, annak lobogója alatt történik, mielőtt mások figyelmébe kerülne hibáinkra. Ezért kell szólni e vasárnapi matinéről is.

Mi is történt? E »kollektív, hivatásos« színjátszók előadtak három egyfelvonásos darabot. Molière remek és örök aktualitású Kényszerkedőjét, Shaw ugyan csak remek és örök aktualitású szatiráját, a Pygmaliont, s harmadiknak egy gyenge, nagyon rosszul választott s kétségbeejtően rosszul játszott orosz jejenetet. A darabok megválasztása körül így több dicsérendő, mint hibáztatható történt. De aki végignézte a három szindarab előadását, az a »hivatásos műkedvelés« okozta rossz érzéssel, s ami még rosszabb, a munkáskultúra alsórendűségének hitével jött ki a színházból.

A gyenge műkedvelőkkel tarkított, gyenge színészi társaságról fölösleges szólni. Különösen kár lenne szólni róluk külön és egyenként. Elvi kérdésről van szó! Arról, hogy mi a munkásszínjátszás? Semmiestre sem a dilettantizmus, a rossz színészek menedékhelye és semmiesetre sem a régi értelemben vett műkedvelősdí. Ha igazi színházi kultúrához akarjuk juttatni a munkásokat, akkor lehetőséget kell adnunk nekik, hogy megismerhessék a színműirodalom remekeit, igazi, kiváló színészek előadásában. A másik feladat a saját munkásszínjátszás megva-

lósítása. Amikor a műkedvelőkkel ellentétben nem ripacszkodva és színészeket utánozva, hanem a maguk emberi és érzésvilágát kifejezve, s a játék gyönyörűségével s a lélekábrázolás elme- és lélekemelő eszközeivel lesz részesévé a színjátszó munkás az irodalmi és színházi kultúrának.

Nem legényegyletesdi műkedvelés tehát a munkásszínjátszás és nem gyenge, rossz színészek érvényesülési terepe. Ez a tanulsága, ez kell legyen a tanulsága a Munkás Kultúrszövetség feladataihoz, céljaihoz oly méltatlan vasárnapi kísérletezésnek!

Zelk Zoltán

Munkás- biztosítás

Az OTI az újjáépítésben

Budapest esztelen védelmét elkerülhetetlenül követő ostrom az OTI házingatlanain is súlyos nyomokat hagyott. Nincs egyetlen kórház, rendelőintézet, lakótelep, intézmény amely ne szenvedett volna kisebb-nagyobb kárt. Szomorú kép tárul a néző elé, ha látja az öregségi, rokkantsági, stb. biztosítási ágazat tartalékalapjából épült vagy vásárolt egészségügyi intézmények, házak meredő falait, ályuggatott tetőzetét, megrongált lakóházait.

A befektetett tőkéből sokszáz ezer, sokmillió pengő romokká változott. S mégis a szomorú látványban van valami vigasztaló! Az, hogy ha csonkán, megsérülve is, de itt maradtak, itt vannak. Ezeket nem »mentették« — mert nem tudták »átmenteni« a nyugatra, s a megsérült kórházak, rendelőintézetek, lakótelepek, intézmények falai újból felépülnek, s új, boldogabb életet zárnak majd magukba.

Az Intézet önkormányzata az ostrom után itt állott üres pénztárakkal és teli gondokkal, de az intézeti vagyon megmentése érdekében minden nehézség ellenére cselekednie kellett. A fiu-meiu központi székházban még

február elején megkezdődött a szó-szoros értelmében vett építő munka. A romokból új falak, hivatali szobák épültek, hogy a dolgozó a dolgozót minél hamarabb és becsületesen kiszolgálhassa, a panaszokat orvosolhassa. Ezzel egyidőben indult meg a kórházakban és rendelőintézetekben is a helyreállítási munka, hogy az orvosi ápolásra és kezelésre szoruló beteg biztosítottak érezzék a gondos kezek eredményes munkáját.

A munkák ezer nehézség közepeztette is öröndetes ütemben haladnak, mert az Intézet mai önkormányzata és vezetősége — minden akadályt legyűrve — megteremti a szükséges előfeltételeket. Ha a most folyó legsürgősebb munkák befejeződnek, természetesen sor kerül majd a bérházak lakásainak helyreállítására is. Ehhez, azonban igen sok építési anyagra, pénzre és — időre van szükség. És még itt sem áll meg az Intézet. A helyreállítási munkák elkészülte után új kórházak, rendelőintézetek, vidéki székházak, bérházak épülnek, amelyeknek tervei máris előkészítés alatt állanak.

Ismerve azonban a mai önkormányzat akadályt nem ismerő munkakésztségét, szociális szellemű akarását, bizvást remélhetjük, hogy az Intézet multbeli építési tevékenységét még fokozottabb mértékben folytatni fogja s a szükséges eszközöket is elő tudja teremteni. Ehhez persze nem elég csupán az önkormányzat erős elhatározása. A dolgozó társadalom megértő támogatására is szükség van. A munkavállalók is lássák be az átmeneti nehézségeket s mindenki dolgozzék ott, ahová szaktudása állítja őt. A munkáltatók pedig tegyék nek minél előbb eleget az Intézetrel szemben fennálló kötelezettségeiknek.

Ez mindnyájunk közös érdeke: a munkavállalóé, a munkáltatóé, a dolgozó társadalomé, a demokratikus Magyarországé.

HAVAS és KARDOS

VI., PODMANICZKY-UTCA 23-25

(Terminus kóvánház mellett.) — Tel. 123-096

FA- FÉMIPARI GÉPEK,
SZERSZÁMOK

Szakszervezeti élet

A szakszervezeti fegyelemről

Nagy hiba volna, ha a szakszervezeti demokrácia téves értelmezése a szakszervezeti fegyelem megglazulásához vezetne. Demokrácia és fegyelem, nem ellentétes fogalmak: egymást szükség-szerűen kiegészítik.

A demokrácia nem azt jelenti, hogy mindenki azt tesz, amit akar és azt követeli a szervezet-től, amit jónak gondol. A szakszervezeti életben és ügyvitelben a többség akaratának kell érvényesülnie: a demokrácia elvének és követelményeinek megfelelő módon, a kisebbségben maradtak alávetik magukat a többség határozatának.

A szakszervezetek abból a felismerésből keletkeztek, hogy az egyes munkás, magára hagyatva képtelen a munkáltató hatalmával megbirkózni. A munkások azért szervezkednek, hogy egyöntetűen léphessenek fel érdekeik védelmére. A fegyelem tehát azt parancsolja minden szervezett munkásnak, hogy pontosan ragaszkodjék a közös elhatározáshoz és ettől a legjobb ígéretek kedvéért se térjen el.

A szakszervezeti mozgalom története bizonyítja, hogy a fegyelem mindig a siker legfőbb záloga. Nem kétséges: a szakszervezetek erejének megnövekedését csak úgy leszünk képesek állandóvá tenni és továbbfejleszteni, ha minden dolgozó szigorúan fegyelmezett magatartást tanusít. Az önként létesített szabályokat mindenkinek be kell tartani és fegyelembe kell vennie az összeség érdekét.

A szakszervezet harci szervezet. A szakszervezet fegyelmeinek a hadsereg fegyelméhez kell hasonlítani, az alapelvek azonban egészen mások. A vezetőséget, az üzemi bizottságokat, a bizalmiakat, a közgyűlési küldötteket a szakszervezet tagjai választják és ezek csak addig maradhatnak tisztükben, míg a tömegek érdekének és akaratának megfelelően működnek. A szervezeti szabályokat maguk a tagok állapítják meg: a szakszervezeti fegyelmet önként vállaljuk, amikor a szakszervezet tagjaivá leszünk. A katonai fegyelem szabályaiba nincsen beleszólása a katondnak, a szervezeti szabályokat ellenben a

tagok többsége, ha annak szükségét érzi, bármikor megváltoztathatja.

Szervezett munkás nem járhat el önkényesen: egy-egy gyár, vagy műhely munkássága sem. Az egyén nem eléggé elfogulatlan annak megítélésében, vajjon a saját érdekeinek kielégítése nem sérti-e munkástársai érdekét: ugyanez áll az egyes műhely vagy gyár munkásaira is, ha az egész ipar, az ország munkássága szempontjait vesszük figyelembe.

Fontosabb ügyben tartandó gyári vagy műhely-értekezletek minden esetben bejelentendők a szakszervezet vezetőségének, hogy

képviseltesse magát. Ha nagy-horderejű ügyről van szó, amelynek elintézése bonyodalmakra vagy munkabeszüntetésre vezethet, akkor ezt előzőleg okvetlenül be kell jelenteni a szakszervezet vezetőségének. A szervezet vezetősége az egész szakszervezeti Tanács az egész nemzet magasabb szempontjait figyelembe veszi döntéseinél.

Ma a szakszervezeti fegyelem áldozatvállalást jelent. Még egyéni áldozatok árán is szem előtt kell tartani az összesség érdekét: még egyik-másik üzem vagy szakszervezet munkásságának is áldozatokat kell hoznia az egész ország dolgozóinak érdekeiért.

Textilmunkások első szabad kongresszusa

Október 13-án a magyar textilgyárak 32.000 szervezett munkásságának 156 küldötte jelent meg az ország minden részéből, hogy a Szakszervezet előtt álló feladatokat megvitatásuk. Dékány János elvtárs elnöki megnyitója után sorra felszólaltak a két munkáspárt vezetői, a Szakszervezeti Tanács megbízottja és az ország minden részéből idesereglett küldöttek.

Döbrentei Károly elvtárs titkár beszámolója után a Magyar Kommunista Párt nevében Rákosi Mátyás elvtárs üdvözölte a küldötteket, aki beszéde során kifejtette, hogy a munkásság a béremelésekkel nem ér el célt, mert két nap alatt az árak már lerohanják a béreket. Ezért követeli a mozgó bérskálát, bár azt hiszi, ez sem fog olyan gyorsan mozogni, mint az árak.

Feltétlenül meg kell javítanunk az üzemi ellátást. Minden nagy- és kisüzemnek legyen üzemi ellátása. Ha az élelmiszert nem lehet készpénzért megszerezni, úgy az illető gyár adjon készáruat becsérés céljaira.

Rákosi elvtárs hosszan foglalkozott az Oroszországból érkező textilnyersanyag feldolgozásának kérdésével is. Megállapította, hogy a magyar textilmunkások az orosz gyápot feldolgozásával a két ország között fonják a jóviszonyt.

A nálunk visszamaradó textilanyagok külön jelentősége az, hogy a gazdák a mai viszonyok között főleg a textiláruért adnak élelmet. Tehát a textilmunkások az egész ország élelmézéséért dolgoznak.

Szakasits Árpád a Szociáldemokrata Párt nevében köszöntötte a küldötteket s rávilágított arra a hősi küzdelemre, amelyet a magyar textilmunkások is folytattak az ostrom után, hogy textilgyárainkban ismét megindulhasson a termelő munka.

Igaz, hogy az élelmézési gondok

súlyosak, — fejezte be nagyhatású beszédét — de csak az ijed meg az akadályoktól, akinek nincs hite és önbizalma osztályában. Nekünk van hitünk és bizodalunk. Mi pontosan tudjuk, hogy ennek a mai rendkívüli állapotnak egyszer vége lesz és a dolgozó tömegek erejével végleges csapást mérünk a reakcióra.

A szervezett textilmunkások első szabad kongresszusán megjelent Bón Antal elvtárs, iparügyi miniszter is, aki ugyancsak azt fejtegette, hogy soha ilyen nehéz helyzetben nem volt az ország, mint most.

Azon leszünk, hogy a munkások üzemi ellátását feljavítsuk. Az üzemi ellátást nem tartom éppen a legeszerencsésebb megoldásnak, de a szükség rákényszerít bennünket. Vigyáznunk kell a készáruval történő csere relésnél, nehogy előforduljon, hogy lelkiismeretlen spekulánsok, feketézók kezére kerüljön a dolgozókat megillető áru. Ami kevés élelmiszer van ebben az országban, azt a dolgozók kapják meg, sőt készek vagyunk arra is, hogy jegyet csak a dolgozóknak adjunk.

A Szakszervezeti Tanács üdvözlét Piros László elvtárs tolmácsolta, aki beszéde során kifejtette, hogy a munkásság mérsékelt bérpolitikájával az inflációt akarta megakadályozni, s ezért komoly áldozatokat is vállalt. Azonban a helyzet most megváltozott. És kijelentette, hogy a dolgozó osztály nem vállalhatja és nem vállalja tovább egyedül az áldozatokat.

Az újjáépítés terhéből a másik oldal is vegye ki a részét — fejezte be beszédét Piros elvtárs.

Gács László elvtárs, a Textilszakszervezet vezetőségének tagja, az új alapszabályokat és a mozgó bérskálát ismertette a küldöttekkel.

A textilmunkások első szabad kongresszusa a legteljesebb egyetértésben, harcoss lekesedéssel ért véget.

A mezőgazdasági munkaközvetítés új szabályozása

Nagyjelentőségű rendeletet adott ki a földművelésügyi miniszter. Az ipari munkások és magánalkalmazottak munkaközvetítését már átvették a szakszervezetek és így az állami munkaközvetítő hivatal tevékenysége kizárólag a mezőgazdasági munkásokra szorítkozott. Az új rendelet ezt az állapotot is megszünteti és a mezőgazdasági munkaközvetítést a Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetségére bízta.

Aratáshoz és cséplési munkákhoz, bármilyen rövid ideig tartásnak is, egyéb munkákhoz pedig, három napnál hosszabb időre, csak a munkaközvetítő irodák útján szabad munkásokat felfogadni. A vármegyei munkaközvetítő irodák és a Szövetség központja mellé munkavállalókból és munkáltatókból álló paritásos bizottságokat állítanak fel. Ezeknek feladata a munkaközvetítő irodák működésének ellenőrzése, a vitás kérdések elintézése és javaslatok kidolgozása az esetleg előforduló mezőgazdasági munkanélküliség, illetve munkahiány leküzdésére. A rendelet 1946 január 1-én lép életbe.

A bányamunkásság lábbell- és ruhaellátása

Az iparügyi minisztérium anyaggazdálkodási osztálya a következő ruházati cikkeket bocsátotta a bányászok rendelkezésére: 20.000 bakancs, 23.000 férfilitőny, 25.000 munkaruha, 6000 munkanadrág, 40.000 flaneling, 22.000 hosszú alsónadrág, 20.000 rövid alsónadrág, 10.000 len-kender fehérenemű, 50.000 kötöttmellény, 30.000 pár férfizokni, 40.000 pár kesztyű, 5000 női flanelruha, 60.000 női nadrág, 46.000 pár női harisnya, 8000 gyermekruha, 10.000 flanel gyermekruha, 15.000 flanel gyermeking és 28.000 pár gyermekharisnya. Az elosztás már megkezdődött, a Szakszervezeti Tanács székházából szállítják a bányavidékre a ruházati cikkeket.

Munkaverseny Csehszlovákiában. Szovjet mintára megindult a munkaverseny Csehszlovákiában is. A versenyen a gazdasági, tudományos és kulturális élet dolgozói vehetnek részt. A legjobb teljesítményű dolgozókat a »munka hőse« címmel tüntetik ki.

Hírek

PAJOR RUDOLF elvtárs, a Szociáldemokrata Párt régi, értékes és harcos tagja, október 26-án meghalt.

Pajor elvtárs aktív pártmunkát folytatott és pedig nemcsak a Szociáldemokrata Párt központi titkárságában, hanem a VII. kerületi pártszervezet vezetőségi tagjaként. Halálával a Szociáldemokrata Párt és a munkásmozgalom súlyos veszteséget szenvedett.

A Szakszervezeti Tanács péntek délutánonkénti szokásos rádióelőadását 2-án 4 óra 45 perckor Flórián László elvtárs tartja »Az új kollektív szerződés« címmel. November 9-én 4 óra 45 perckor Szabó Piroska elvtársnő »Nők a szakszervezetben« című előadását hallgathatjuk.

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság minden szerdán délután a Zeneakadémia Kamaratermében előadásokat tart, melyekben a Szovjetunió életét és kultúráját ismerheti a magyar közönséggel. November 7-én **Bolgár Elek**: »Az októberi orosz forradalom jelentőségéről« fog előadást tartani. November 9-én dr. **Bulla Béla**: »Közép- és Észak-Ázsia természeti földrajzi képe«, november 14-én **Fogarasi Béla**: »Népművelés és iskolaügy a Szovjetunióban« című előadását hallgathatjuk.

A Vigszínház november 4-ig minden este egynegyed 6 órakor és vasárnap délután fél 3 órakor **Gábor Andor Dollárpapa** c. vígjátékát játssza.

SAKSZERVEZETI KÖZLÖNY

A Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Központjának (Szakszervezeti Tanács) hivatalos lapja

Megjelenik havonta kétszer

Felíró szerkesztő és kiadó: **Kossa István**

Szerkesztő: **Vértes György**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Fiumei-út 4. II. E. em. 188-336

Alapár. pénztári bekezdésszáma: 10.419

454599 — Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt., Bpest
Felelős: Talabér Ferenc

Beszámoló nagygyűlés a párisi szakszervezeti internacionáléről Moszkvában

A szovjet szakszervezetek Moszkvában nagygyűlést tartottak, amelyen Kuznyecov elvtárs, a párisi szakszervezeti világtörvényszék szovjet küldöttségének vezetője, részletesen ismertette a munkásság új nemzetközi szervezetét. A szakszervezeti nagygyűlés határozatot hozott, hogy a Szovjetunió szervezett munkássága örömmel üdvözlözi az új szakszervezeti internacionálét és minden erejével segíti a világ dolgozói érdekében végzendő munkájában.

A búzaértékben megállapított mezőgazdasági bérek átszámítása

A munkabérek átszámításánál a búza mázsáját, eddig 500 pengős áron számították. Az új földművelésügyi miniszteri rendelet szerint ezentúl a búza árát 1500 pengővel kell számítani, további emelés esetén pedig mindig a felemelt legmagasabb árat kell alkalmazni. Ez a rendelkezés a mezőgazdasági munkások fontos szociális érdekeit elégíti ki.

»Ember a mélyből, jöjj fel a Napra.« Az elmúlt rendszer a munkásság összes szervezeteit, így a Természetbarátok Egyesületét is betiltotta. A felszabadulás után az egyesület újra megkezdte működését és most már szabadabb légkörben indult új fejlődésnek. A Szakszervezeti Tanács álláspontja, hogy a szakszervezeteken belül a turisztikai szervezkedés kizárólag a Természetbarátok feladata. Ennek az állásfoglalásnak a nyomán sorra alakultak a szakmai és üzemi csoportok. Új tömegek ösztönöztek a Természetbarátok népes táborába. Ma már 10 kerületi, 4 üzemi, 9 szakszervezeti, 7 vidéki csoport és egy csatlakozott egyesület működik a Természetbarátok kebelében.

A szakszervezetek és üzemi bizottságok tekintésük továbbra is saját ügyüknek a Természetbarátok támogatását és fejlesztését. A turista-sport népszerűsítése a munkásság egészségében és a kulturális eredményekben bőven megtermi gyümölcsét.

Felhívás előfizetőinkhez!

Tekintettel az állandó áremelkedésekre, a jövőben csak egyhónapi előfizetéseket áll módunkban felvenni. Kérjük igen tisztelt előfizetőinket, hogy az előfizetési díjat előre szíveskedjenek befizetni, mert a jövőben csak azoknak tudjuk a lapot elküldeni, akik fizetési kötelezettségüknek már a lap elküldése előtt eleget tesznek. A november havi előfizetés ára 80 P, melyet 10.418. számú csekkszámlánkra e lap kézhezvétele után kérjük haladéktalanul befizetni.

VACUUMSZIVATTYÚK, KOMPRESSZOROK

SIHI

SOMMER ÉS FEIN

11. ATONA JÓZSEF-UTCA 3.